

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 701.

ROMANUL

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi N-ful 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costa șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se in-
napoiază

Amăgiri primejdioase.

Arad, 21 Februarie.

Discursul de ieri al contelei Ștefan Tisza, prin care a expus istoricul și, în mare parte, conținutul tratativelor urmate între dânsul și reprezentanții partidului național român asupra chestiei naționale din Ungaria, a produs adâncă impresie în țara întreagă și acest discurs, suntem convingși, multă vreme va fi obiect de pasionată discuție în publicistica de aici și de pretutindeni, unde se dă însemnătate intereselor de echilibrare a puterilor politice din Europa. Căci, fără îndoială, chestia românească a ajuns în orbita acestor interese.

N'avem de gând, de astădată, să facem analiza integrală a acestui discurs, nici să-i măsurăm valoarea în raport cu convingerile noastre politice. Chestia noastră rămâne acum neîncetat la ordinea zilei și vom avea multe prilejuri să disecăm toate declarațiunile contelei Ștefan Tisza, făcând lumină deplină în cauză.

Grăbim, însă, să relevăm numai decât câteva primejdioase amăgiri ori sinamăgiri, cari s'au strecurat în discursul premierului ungar. Nu cercetăm dacă acestea rătăcirii ale contelei Ștefan Tisza sunt naivitățile unui suflet superior, care în absoluta sa sinceritate presupune aceeași sinceritate la toți ce-i jură credință, dem reinen ist alles rein, ori ele sunt mreji intenționate aruncate spre a prinde pescuțelii naivi, cari înoată în apele vieții publice românești.

Nu ne facem arbitrii intențiilor ascunse,

dar îl asigurăm pe Escelenția Sa Domnul ministru președinte ungar contele Ștefan Tisza că „preotul cu ochii aprinși și cu bucele negre ca corbul”, care-i ascultase discursul dela instalarea fiiertatului episcop Iosif Goldiș despre împăcarea româno-maghiară *nu sub impresia acestui discurs s'a făcut trădătorul cauzei românești și prietenul perfid al puterii publice din statul ungar*. Cum ulterior s'a constatat cu dovezi materiale, „preotul cu ochii aprinși și cu bucele negre ca corbul” duse la îndeplinire alegerea lui Iosif Goldiș de episcop anume cu intenția, ca acoperit de autoritatea aceluia bărbat atât de respectat din partea Maghiarilor să dea lovitura de moarte organizației politice a neamului său românesc și în schimbul acestei mișelești trădări naționale să-și asigure în viitor vre-o mitră episcopască, după care cu atâta infocare albiază sufletul său tot tineresc și acum sub pletele cărunte. Contele Ștefan Tisza ori se înșală pe sine ori vrea să orbească pe alții, când ni-l prezintă pe trădătorul dela Orade ca un suflet capabil de a se lăsa convins printr'un discurs emoționant. Escelența Sa D. ministru președinte să fie asigurată că acest candid suflet îl va părăsi cu ură și scârbă în momentul când la vr'un prilej dat nu-i va putea pune pe cap mitra vlădicească și acel suflet tineresc acum cu bucele cărunte va propaga iar cu extremă îndârjire iredentismul român. Trădătorul dela Orade nu este, domnule contele Ștefan Tisza, prieten al Ungurilor ori al Măriei Tale ori al ideii statului unitar național maghiar și nu este el nici Român doritor de pacea româno-maghiară, ci acel scârboș călugăr este un simplu arivist, care nu are nici lege, nici patrie,

nici Dumnezeu, ci exclusiv orgoliul fără margini al unei ambiții bolnave de a parveni.

Dacă contele Ștefan Tisza crede, că prin prezentarea siluetei întunecate a călugărului în lumină atât de caldă ar putea să abată spre apele sale și alte suflete românești curate, dar naive, se înșală amarnic. Gestul de ieri al contelei Tisza, prin care a voit să dea puțintică satisfacție trădătorului român din rândurile partidului său, a fost un gest nefericit tocmai în vederea scopului politic, pentru care acest gest s'a făcut. Și celalalt ipochimen al arivismului, ce se lăfăiește în toate mocirlele căldute și adăpostitoare, cel cu pașii vecinic grăbiți și mărunți în urma grăsimilor ce și-a încărcat, făcea serviciu mult mai bun stăpânului său dacă nu i se îmbulzia în atenție bătându-l pe umeri și strigându-i: „foarte bine!” Care va să zică, „foarte bine”, Siegescule? Știi că ai haz?

Contele Ștefan Tisza în discursul său de ieri a ținut din nou să asigure lumea, că dânsul din fragedă tinerețe a ținut și ține cu sfințenie la ideea statului național maghiar unitar și totuși crede că va veni odată timpul, când cele 3 milioane de Români ai Ungariei se vor împăca cu această „idee” și vor conlucra și ei la „dominațiunea preponderantă” a Maghiarilor. Repetăm iarăș: cont. Tisza ori se înșală pe sine ori vrea să ducă în rătăcire pe alții. Să o știe însă cont. Tisza și să o știe și *acea căroră d. Tisza voiește eventual să le arunce nisip în ochi*, să o știe toți că neamul românesc din Ungaria și Transilvania *niciodată* nu va accepta ideea statului unitar național maghiar și *niciodată* nu va admite vr'o „dominațiune preponderantă” a Maghiarilor, ci

Momente din viața Regelui Carol.

— Culese și traduse după Memorile Regelui. —

De Ion Scurtu.

— *Crucea Doamnei Elisabeta.* — *Rușii ocupă Basarabia.* — *Intrarea triumfală a trupelor române în Capitală.* — *Cuvântul Domnitorului către vitejii țării.* — *Pe Calea Victoriei.* — *Defilarea.* — *La statuia lui Mihai Viteazul.* — *Desființarea regimentului de dorobanți basarabeni.* —

6/18 Oct. Domnitorul decretează înființarea unei Cruci a Doamnei Elisabeta, ce se va da tuturor doamnelor cari au îngrijit pe răniți în spitale; crucea este de aur, poartă inițialele Doamnei și inscripția „Alinare și mângăiere”.

— Rusia a pus deplină stăpânire pe cele trei județe de peste Prut; autoritățile românești se retrăseseră din ziua de 1/13 Oct., precum se hotărâse; totul s'a petrecut în cea mai mare rânduială; predarea ținutului în mâinile Rușilor s'a îndeplinit fără de iscălitura Domnitorului.

8/20 Oct. Ziua sfinteii Dumineci de astăzi este hotărâtă pentru solemnă intrare a trupelor în București; din revărsatul zorilor, douăzeci și una de bubuiri de tun vestesc locuitorilor Capitalei că astăzi se va săvârși o mărețată și rară sărbătoare. Este o mândră zi cu soare, cum alta mai frumoasă nu-ți puteai dori.

Domnitorul și Doamna petrec dimineața în grădină; pe la ceasurile unsprezece Domnitorul pleacă la Herăstrău, acolo încăleacă și trece în revistă trupele înșirate pe câmpul dela Băneasa, fiind înconjurat de-o numeroasă suită, printre care mai mulți generali ruși; generalul Cernat li prezintă raportul trupelor în front. Doamna, într'un echipaj cu patru cai, trece pe dinaintea frontului, iar Domnitorul trece călare. În aripa dreaptă stau vre-o patru sute de răniți, ce fuseseră îngrijiiți până acum la spital, și șase steaguri cucerite în bătăliile de peste Dunăre, printre ele și steagul cu cozi de cai al Pașei din Vidin. Urmează batalionul de geniu, batalioanele 1. și 2. de vânători, un regiment alcătuit din trupe ale celor șaisprezece regimente de dorobanți cu steagurile lor, regimentele 1. și 2. de infanterie și regimentul 2. de artilerie; toate trupele acestea țin de divizia întâi.

Urmează mai departe un detașament de marinari, batalionul 4. de vânători, regimentele 4. 5. și 7. de infanterie și un regiment de artilerie, aparținând diviziei a doua; în sfârșit un regiment alcătuit din trupe ale celor opt regimente de călărași cu drapelurile lor și regimentele 1. și 2. de roșiori.

În mijlocul drept unghiului, format de cele două divizii, se ridică, pe-o estradă împodobită cu flori, altarul, înconjurat de cele patruzeci și șase de tunuri cucerite dela Turci. În fața altarului se oficiază un Te-Deum de către Mitropolitul Primat, asistat de toți Episcopii

și de înaltul cler. Domnitorul și Doamna se urcă pe estradă, iar împrejur fălfăie cele patruzeci și trei de steaguri românești cari au fost în Bulgaria. După săvârșirea slujbei Dumezecești, Domnitorul decorează fiecare steag cu Crucea Dunării, pe când Doamna le încunună cu flori. Steagurile regimentelor 4. și 6 de infanterie și 9 de dorobanți, cari s'au distins în luptele dela Smârdan, sunt decorate și cu „Steaua României”.

După ce stegarile trec iarăși în rânduri salutați de cântecele muzicelor și de uralele norodului, se citește ordinul de zi al Domnitorului:

Bravi ostași,

„Țara prin delegații ei, împreună cu Capitala, împodobită ca niciodată și însuflețită de cel mai sfânt simțământ al patriei recunoscătoare, vă primește astăzi și salută în voi nu numai pe eroii dela Grivița, Plevna, Rahova și Smârdan, dar chiar și pe aceia cari, prin sângele lor, au pus pe fruntea României coroana independenței.

„Am ales această zi memorabilă, spre a lega de steagurile armatei aducerea aminte neperitoare a trecerii Dunărei și a decora steagurile regimentelor cari la Smârdan au lăsat o urmă mai mult despre vitejia română. Această amintire va îndemna pe urmașii voștri a fi vrednici de voi, precum voi ați fost vrednici de străbunii voștri și steagul vostru va fi deapaură cinstit ca și numele de Român.

va lupta până la sfârșit pentru victoria principiului *egalei îndreptățiri naționale* în Ungaria și numai în temeiul acestui principiu se va putea înfăptui vr'odată *pacea națională* în Tara-Ungurească.

Contele Ștefan Tisza reliefaază tonul serios și demn al rezoluțiunii comitetului nostru național și simulează, că demnitățile atât de impunătoare a procedurii bărbaților politici români îi inspiră nădejdea, că în cele din urmă totuși Români se vor împăca cu Ungurii recunoscând și conlucrând la înfăptuirea statului unitar național maghiar. Este imposibil, ca Escelenția Sa Domnul ministru-președinte ungar să nu fi înțeles rezoluțiunea comitetului nostru. Ea a fost compusă în stilul bine cunoscut diplomaților, dar în același timp n'a putut să lase nimănui îndoială asupra cuprinsului său. Comitetul nostru național a declarat, că conflictul național în Ungaria numai așa se poate înlătura, dacă poporul românesc i se vor asigura condițiunile existenței sale „naționale”, iar contele Ștefan Tisza prea bine știe consecvențele inevitabile ale acestei noțiuni. Noi n'avem să insistăm asupra motivelor, cari au îndemnat pe domnul ministru-președinte să așeze în lumină atât de îndulcitoare rezoluțiunea comitetului național, dar nici nu putem admite ca eventual *undeva* acestei rezoluțiuni să i se deie o interpretare, care nici decum nu ar fi congruentă cu adevăratele intențiuni ale autorilor ei.

Contele Ștefan Tisza spune în discursul său de ieri, că guvernul ungar nu poate să execute legile din 1868. — acelea adevărate care sunt în câțva favorabile Românilor — deoarece națiunea maghiară ar fi adus acelea legi într'un moment al uitării de sine și le-ar fi adus pentru prietenii, nu pentru dușmani. Această îngrozitoare declarație a premierului ungar pe deoparte palmuiește istoria, de altă parte inzultă Coroana. Istoria știe, că legile din 1868 au fost rezultatul unui compromis între factorii de putere de atunci pentru încercarea de a asigura armonia între popoarele Ungariei și totodată în acelea legi împăratul a ținut să dea o prea mică răsplătă popoarelor nemaghiare pentru credința lor fa-

ță de tron și dinastie, credință păstrată între cele mai grele împrejurări, „für das Ausharren in der beschworenen Treue.” Dacă contele Ștefan Tisza spune, că guvernele ungurești n'au putut executa legile din 1868 pentru motivul, că Români au rămas încă tot „dușmani”, atunci el spune, că pentru Unguri această „Treue” a Românilor este dovada dușmăniei.

Vom încheia acum observările noastre referitoare la amăgirile ori sinamăgirile din

discursul de ieri al premierului ungar, dar ținem să-i spunem d-lui contele Ștefan Tisza că Români vor păstra și pentru mai departe aceea tradițională și proverbială „Treue” a lor și că Români sunt convinși că totuși va veni odată timpul, când această „Treue” nu va fi timbrată de dușmănie din partea acelora, căroro li se încredințează guvernarea acestei nefericite țări, care ar fi să fie patria noastră.

După eșuarea tratativelor.

O convorbire cu d. Octavian Goga.

(Dela trimisul nostru.)

Budapesta, 20 Febr.

În sfârșit, slavă Celui de sus, „împăcarea” a fost înmormântată definitiv. Nu tăgăduim, vor fi fost în rândurile noastre unii, de aceia cari, în fundul sufletului, vor fi scos un tainic oftat de regret la îngroparea mortului. Ochii lor străluciseră de bucuria visurilor ademenitoare ale unui viitor de tihnă și liniștită mistuire a roadelor „păcii”. Credem însă că majoritatea lumii noastre nu va fi împărțită aceste sentimente, puțin vrednice de un popor luptător. Spre a afla aceea ce-l frământă m'am adresat dlui Octavian Goga ca unuia din membrii cei mai de seamă ai comitetului național și al comisunii de 10, însărcinată cu conducerea tratativelor. Cuvintele sale despre *desrobirea morală* ce i-a pricinuit sfârșitul tratativelor sunt azi de sigur expresia exactă a stării de spirit a celor mai mulți din noi. Pentru aceea declarațiile sale de sigur vor fi cetite cu mult interes și-i acordăm cuvântul. Iată textul convorbirii:

Care-i după Dvoastră cauza adevărată a eșurii tratativelor?

— Causa adevărată trebuie căutată în principiul cardinal care este baza vieții de guvernământ a acestui stat dela înfăptuirea dualismului și până astăzi și care călăuzește și ju-

decata politică a contelui Tisza: ideia unității naționale a statului ungar. *In măsura în care s'a accentuat din partea noastră necesitatea de a ni se asigura o existență națională în cadrul acestui stat, contele Tisza ne-a opus părerile sale cari tradau în orice moment utopia contopirii noastre în sânul poporului maghiar. In acest chip între cele două tabere s'a deschisă prăpastia largă a luptei de rasă deasupra căreia prevederile politice ale momentului nu au putut dura o punte de trecere.*

Credeti o „împăcare” posibilă în timpul apropiat?

— Nu cred în realizarea apropiată a unei asemenea împăcări. Pacea este o stare sufletească determinată de o mulțime de împrejurări; o hotărăsc impulsurile colective cari mișcă în sufletul maselor. Vorbesc viii și morții. Glasul morților noștri de o mie de ani. Dta știți ce spune. De aceea cuvântul pace mi s'a părut dela început un termen vag și impropriu pe care bucurios l'aș fi eliminat din coloanele ziarelor noastre.

Se schimbă chestiunea dacă vorbim de un acord care s'ar încheia între partidul nostru și conducătorii actuali ai guvernului maghiar. El s'ar putea înfăptui sub presiunea unor împrejurări de prevedere politică. Pe urma tratativelor cu contele Tisza, profețiile mele pen-

Bravi ostași,

„Fiți de-acuma mândri de numele ce purtați, păstrați în voi credința bărbăției voastre și amintirea însufletirii patriotice, cu care națiunea vă sărbătorește astăzi; dar nu încetați a vedea în steagul vostru talismanul care vă îndeamnă a păstra, cu cea mai mare sfîntenie, simțământul de datorie și disciplină.

„Sunt sigur dar, că și de-acum înainte, oriunde datoră vă va chema, veți fi un exemplu de ordine și disciplină, mai cu seamă aducându-vă aminte că inima Mea este cu voi și că nu am mai mare fericire decât aceea de a vă zice: „Vă mulțămesc, copii!”

„Cu mândrie Mă pun acum în capul vostru, spre a intra în Capitala țării, unde poporul recunoscător vă așteaptă cu nerăbdare să vă arate dragostea și cinstirea sa”.

Doamna, întâmpinată de nesfârșitele ovățiuni ale mulțimii, se îndreaptă spre al doilea rond al soșelei; aci un arc de triumf urias deschide calea minunat împodobită cu flori și steaguri, pe unde trupele își vor face intrarea în oras.

Alaiul de sărbătoare se pune'n mișcare, având în frunte un detașament de jandarmi călări. Înaintea Domnitorului merg rânii și trofeele cucerite, iar în urma Lui și a strălucitei Sale suite generalul Cernat cu statul maior. Apoi muzicile tuturor regimentelor de infanterie, steagurile regimentelor de infanterie și de dorobanți, comandantul diviziei întâi de infan-

terie și în urmă lunga coloană a trupelor, pe lângă cari tocmai trecuse călare Domnitorul.

Dincolo de arcul de triumf s'au ridicat tribune bune pentru Doamnă, corpul diplomatic, membrii Senatului și Camerei, membrii Curții de Casație, delegații tuturor comunelor din țară, reprezentanții comerțului, industriei etc.; în preajma tribunelor se ndeasă mulțimea fără de număr.

Arcul de triumf, împodobit cu steaguri și arme, poartă embleme cu numele tuturor bătăliilor victorioase, în cari s'au distins Români, iar de-asupra lui se înalță geniul țării; pe arcul de triumf stă scris: „Orășul București apărătorilor independenței”.

În clipa când Domnitorul trece călare pe sub arcul de triumf, toată lumea din tribune se scoală în picioare ca un singur om, isbucnind în urale furtunoase. Domnitorul ține mijlocul între cele două rânduri de tribune, primește din mâinile primarului Capitalei pâinea și sarea și o cunună de stejar, care i-se oferă cu o cuvântare plină de avânt. După primar ia cuvântul, în numele delegațiilor din țara întreagă, ministrul de interne, talmăcind Marelui Căpitan al armatei viteze omagiile patriei; mai vorbește delegații universităților și corporațiilor, cari oferă Domnitorului flori și cunună de stejar.

Domnitorul răspunde tuturor cuvântărilor, rostind cu glas tare și departe răsunător aceste cuvinte:

„Dragostea și bucuria, cu care Capitala și țara întreagă, prin delegații săi, primesc astăzi armata, este cea mai frumoasă răspătire pentru toate nevoile și suferințele îndurate pe câmpiile Bulgariei.

„În numele bravilor Mei oșteni Vă mulțumesc din toată inima pentru strălucita întâmpinare ce le faceți și pentru cuvintele pline de patriotism ce ne-ați adresat!

„Da! Mândră poate fi țara de fii săi; cu încrederea în sine au mers la luptă, eroi s'au întors acasă. De aci înainte fie liniștită scumpa noastră patrie: un popor care și-a vărsat sângele pentru neatarnarea sa, va ști să lupte vitejește și pentru întărirea și propășirea sa în viitor!”

Cuvintele Domnitorului stârnesc urale nesfârșite în tribune și n valurile norodului.

Apoi Domnitorul străbate în fruntea trupelor sale întreaga șosea Kiseleff și lungă cale a Victoriei, botezată astfel în amintirea răboiului: este un adevărat marș triumfal prin inima orașului; școalele și gărzile civile sunt însărate de ambele părți, norodul formează o mare de capete și pretutindenea de-alungul Căii Victoriei aceeași însufletire, aceeași bucurie a sufletelor, același bielsug de flori. Ferestrele și balcoanele sunt împodobite măret, orașul întreg strălucește de bogăția culorilor sub razele de aur ale soarelui.

În piața Teatrului, Domnitorul primește defilarea trupelor; Doamna Elisabeta asistă deasemenea la priveliștea minunată. Firește că

tru viitor sunt cele mai pesimiste și eu personal am exclus din combinațiile mele politice puțința oricărei înțelegeri.

Poate fi vorba de o indulcire a politicii partidului național față de guvern?

— Raporturile noastre de ostilitate istorică nu s'au schimbat câtuș de puțin. Guvernul contelui Tisza urmează linia dreaptă a idealului tradițional, care inspiră fiecare guvern de decenii împotriva noastră: maghiarizarea. E firesc deci că lupta noastră de rezistență nu se poate abate dela conduita ei fixată la începutul acestui sistem de guvernare. Nu poate fi vorba deci de nici o atenuare a intransigenței noastre, ci numai de o opoziție mai răspicată, de o îndărjire, care va crește în măsura persecuțiilor noastre atât de inoportune astăzi în urma evenimentelor recente de ordin internațional, cari pun într'o lumină nouă misiunea istorică a neamului românesc.

— Care e datoria partidului național după eșuarea tratativelor?

— Propaganda pentru programul său politic, care niciodată nu mi s'a părut mai actuală, decât acum când se lămurește definitiv că eșuarea tratativelor nu se datorește intransigenței exagerate a conducerii noastre de partid, ci jignitoarei atitudini a actualului guvern, lipsit de bunăvoința de a împlini cele mai minimale pretenții cari pot forma programul politic al celui mai moderat român cinstit.

— Care e opinia timerei, pe care o reprezentați, în chestiunea „impacării”?

— Mă măgulește credința dtale că aș fi reprezentantul ideilor cari frământă generația mai nouă a intelectualilor noștri. Nu știu întrucât gândurile mele au găsit ecou în sufletul acestor tineri intelectuali, atâta însă pot să-ți spun că toate schimbările inspre bine în lupta din viitor eu le aștept dela o atitudine de nouă îndrăzneală și nouă demnitate pe care o ar trezi o atmosferă culturală superioară celei din trecut.

Pe aici, pe colo se resimt preluțiile unei asemenea schimbări din cari aș dori mult să se inchege cât mai curând o stare sufletească generală.

— E de dorit ca tratativele să fie reluate?

— Mi-ar părea rău dacă pe urma acestor convorbiri s'ar introduce la noi în spiritul public ideea că viitorul nostru politic depinde de eventualele transacțiuni ce s'ar putea încheia, la un moment dat, cu vre-un guvern maghiar.

Sunt de convingerea, că acest viitor al nostru nu poate fi decât opera unei consolidări interne, determinată de propria noastră vrednicie.

— Credeți că situațiunea externă a contribuit la eșuarea tratativelor și întrucât eșuarea lor se va resimți în raporturile externe ale monarhiei?

— Stau departe de resorturile vieții diplomatice și opiniile mele nu sunt inspirate decât de o judecată personală. Sunt de credință că inițierea acestor tratative a fost influențată în mod firesc de situația deosebit de importantă ce revine neamului românesc în echilibrul internațional în urma evenimentelor cunoscută din trecutul apropiat.

Astăzi mai mult ca ori când trebuie să ne convingem, că chestiunea română din monarhia habsburgică nu este numai o problemă de ordin local, ci o importantă chestiune care preocupă pe toți factorii mențiți să hotărască destinele echilibrului european.

Aș nesocoti cele mai elementare impulsuri de sinceritate dacă nu aș accentua credința pe care o am, că eșuarea acestor tratative va produce o legitimă amărăciune în opinia publică a regatului român pe care situația noastră în mod firesc sau fatal nu-l va putea lăsa niciodată nesimțitor.

— Credeți că Contele Tisza va înjgheba un partid moderat, apelând la arhierii sau la elementele dispuse pentru transacțiuni în spiritul concesiilor sale?

— În această direcție sunt cu totul liniștit. Arhierii noștri nu pot accentua în finuta lor politică nici o opinie care ar fi negațiunea principiilor cardinale ale conștiinței noastre publice. Cârja lor păstorească și-ar pierde semnificația simbolică în momentul când ar ajunge în opoziție cu credințele politice ale partidului național.

De aceea, firește, fiecare din conducătorii clerului nostru, conștient de acest adevăr elementar, nu poate fi decât solidar cu hotărârile noastre.

trezesc un deosebit interes tunurile cucerite, cari sunt purtate de câte patru cai și incununate cu flori, urmând celor două batalioane de vânători.

De-aci Domnitorul și Doamna se îndreaptă spre Bulevard, unde tunurile cucerite se așează împrejurul statuii lui Mihai Viteazul, biruitorul Turcilor. Domnitorul depune o coroană pe monument, apoi se întoarce la Palat și de aci la Cotroceni.

Pe la ceasurile șapte, Domnitorul și Doamna fac o plimbare prin orașul splendid iluminat. La Palat se dă un prânz de gală pentru corpul ofițeresc. Generalul Cernat exprimă Domnitorului, în cuvinte mișcătoare, omagiile armatei. Domnitorul răspunde următoarele:

„Sunt adânc mișcat de cuvintele ce-Mi adresați în numele armatei și Vă mulțumesc din inimă pentru sentimentele ce-Mi exprimați. Amintirea acestei mari și frumoase zile va rămânea neștearsă în inimile noastre.

„Astăzi, armata este mândria țării; să facem să se păstreze încrederea ce națiunea și-a pus în ea și care pentru noi este un nou și puternic îndemn pentru dezvoltarea ei.

„Sunt fericit a Vă vedea pe toți împrejurul Meu și vă exprim satisfacțiunea Mea pentru tot ce ați făcut în această memorabilă epocă, pe care am trecut-o cu isbândă!”

În curtea Palatului se organizează o serenadă a tuturor muzicelor de regiment; mai târziu, Domnitorul și Doamna; după ce admiră iarăși frumoasa iluminare, se duc la reprezentarea de gală a Teatrului Național, care se deschide printr'un imn patriotic scris de Vasile Alecsandri.

De-abia pe la miezul nopții Domnitorul și Doamna se înapoiază la Cotroceni, cu sufletele înălțate și întărite de serbarea fără de nici un nor a zilei triumfale.

(Va urma).

La alte elemente de moderațiune în aceste momente nu trebuie să ne mai gândim pe urma lămuririlor cari se degajează din dârnicia atât de măsurată a contelui Tisza. Ar putea fi vorba cel mult de o nouă lansare a câtorva figuri desagreabile din ceata transfugilor noștri, cari astăzi tânjesc în camera de vechituri a politicii tradiționale ungurești.

Legenda strigollor însă și-a pierdut și la noi orice putere de sugestione.

Importanța informării străinătății despre chestiunea națională.

Paris, 20 Februarie.

Constatăm cu multă plăcere sufletească și cu oarecare satisfacțiune a orgoliului nostru național că de câțva timp încoace presa europeană, privită astăzi ca ecoul opiniei civilizate, ne dă mai multă considerație și ne consacra mult mai multă atențiune decât în trecut... Și ceea ce este mai multumitor în acest simptom este că marile ziare europene au început să se ocupe nu numai cu situațiunea din Regat ci și cu chestiuni cari îi privesc pe Români din afară de frontierele actualei noastre unități politice. Astfel am putut observa că acum cu ocazia tratativelor de împăcare dintre comitetul național și șeful guvernului ungar s'au găsit ziare străine și în special franceze, cari au informat cititorii lor cu obiectivitate și chiar cu simpatie pentru Români.

Dacă ne reamintim ce rece sau chiar rău voitoare era presa europeană pentru noi nu de mult, ne punem întrebarea: cărui fapt trebuie să-i atribuim această schimbare generală în bine a atitudinii organelor de publicitate ale marilor puteri?

Iată răspunsul:

Evenimentele din vara anului 1913 au pus România și națiunea română într'o lumină strălucitoare. Am dovedit că suntem o forță, o forță de care nu numai micii noștri vecini dela sud dar și vecinii noștri mai mari dela Nord trebuie să țină cont. În politică nu poți să inspi respect decât cu puterea militară, succesele militare scuză totul, ele ridică o țară la un rang mai înalt decât acela pe care se găsea înainte. În politică mai mult chiar decât în viața de toate zilele, învingătorul are de partea sa simpatiile, iar învinsul inevitabilele și nefârșitele reproșuri... Am învins, vara trecută, și această victorie, deși n'a curs sânge, ne-a scos dintr'o singură lovitură din întuneric în lumină și ne-a făcut, ca prin minune, simpatiei sau cel puțin cunoscuți.

Înainte de acțiunea noastră militară din vara trecută România conta, în fața opiniei europene, ca o anexă a blocului germanic, cu forte îndoelnice, cu autoritate puțin respectabilă și cu o conducere politică căreia i se contesta independența și curajul... Ziarele cari aveau ca tradiție să vorbească bine de România spuneau că șovăim, că nu ne vom putea emancipa de o anumită tutelă, foarte stricătoare pentru interesele românismului, și că nu vom fi în stare să scuturăm un anumit jug care apăsa asupra politicii externe a statului român și îl paraliza orice inițiativă mai energică...

Știm cu toții care a fost răspunsul României libere la aceste afirmațiuni eronate cari în anumite momente se transformaseră în adevărate calomnii. Cele șapte sute de mii de baionete ale regatului au schimbat ca prin farmec, într'o singură zi, opinia în favoarea noastră!... Și din acel moment noi cei nebăgați în seamă, evitați, micșorați, oropsiți, calomniați am devenit „arbitrii”, „purttorii civilizației”, „factorii decisivi în Orient”, și așa mai departe.

Să nu primiți altfel de lampă decât lampe veritabile cu fir **TUNGSRAM.** cu inscripția **Fabricație din patrie.** Feriți-vă de imitațiuni!

(Bo 1798)

Acum că suntem tari sau mai bine zis acum când lumea știe că suntem tari și că suntem în stare, într'un viitor mare războiu european, să mișcăm și să fixăm balanța succesului într'o parte sau într'alta, unde vom vrea noi, toată lumea ne laudă, ne face curte, ne caută grațiile.

Doriți o dovadă? Fiecare zi confirmă această aserțiune. Legăturile de familie cu dinastia din București sunt căutate: principii moștenitori de tron cer mâna principesei noastre Elisabeta, iar viitorului moștenitor al nostru i se oferă mâna fiicei celui mai puternic dintre împărați... Chiar adversarii cei mai vechi și cei mai aprigi ai națiunii noastre au început să recunoască forțele noastre și aduc omagii *victorului* românului. Șeful unui guvern, care moștenise tradițiunea de a desnaționaliza pe Românii din Ungaria, s'a convins că este mai bine să ne aibă ca prieteni decât ca dușmani. De aceea credem că succesul strălucit al mobilizării din 1913 nu este străin de progresele românismului din Ungaria.

Dintr'un sentiment de oportunitate, care trebuie utilizat pentru cauza națională, ne întrebăm: N'ar fi bine să profităm de actuala *bună dispoziție* a opiniei europene și mai ales a statelor care *intotdeauna* ne-au fost amice, ca Italia și Franța, spre a face și mai bine cunoscută, în străinătate, chestiunea română, spre a stabili bine înaintea forului european, drepturile noastre naționale, revendicările noastre ca stat și ca națiune?

N'ar fi oare bine ca să întrebuițăm acest credit al opiniei civilizate, ce ni se oferă, spre a desvâli marilor puteri, cari ne sunt binevoitoare, toate suferințele trecutului nostru, necunoscute, până în prezent, de opinia europeană, spre a le arăta justele noastre revendicări rămase, timp de lungi și grele secole, fără efect, și spre ale demonstra *puterea noastră civilizatoare*, pe care dorim s'o consacram nu numai gloriei române dar și binelui omenirii?...

Nu este oare acum momentul de a deschide bine ochii acelor cari atâta timp ne-au ignorat? N'a sosit oare momentul propice de a ne *impune* opiniei europene și de a cere *consacrarea morală* a drepturilor noastre imprescriptibile?... Nu este acum momentul de a obține, dela Europa, mai mult decât o promisiune: un *angajament*, pentru revendicările noastre naționale pe cari viitorul apropiat le va aduce la ordinea zilei?

Noi credem că da. Niciodată împrejurările nu ne-au favorizat ca acum. Am fi lipsiți de simțul politic dacă am lăsa să ne scape acest prilej așa de bun de a face o *propagandă eficace*, în străinătate, în favoarea idealului nostru național!

Să nu ni se răspundă că părerile ce presa europeană, această voce a opiniei, o are despre noi, este indiferentă. Nu este așa. Atitudinea presei și în special a marilor organe serioase, în legătură cu ministerele de externe, cum este spre ex. *Le Temps, Times, Tribuna, Giornale d'Italia*, etc., are o influență deosebită asupra diplomației. S'a spus cu dreptate că astăzi presa este a patra putere în stat. Multe decizii ale diplomaților moderni au fost inspirate de câte un articol de ziar și ca o dovadă reamintim cititorilor acestui ziar influența decisivă ce a avut-o asupra chestiunii Cavallei, vara trecută, atitudinea presei franceze și în special a ziarului *Le Temps*. Să ne aducem aminte și de rolul mare al ziarelor în timpul conflictului franco-german din cauza Marocului, în 1911.

Exemple ca acestea sunt foarte multe și evoluțiunea modernă a ministerelor de externe, cari se *reazimă tot mai mult pe opinia publică*, le înmulțește în fiecare zi. Astăzi popoarele nu se bat fără să știe de ce și cu ce scop. Prin urmare *presa*, această luminătoare a opiniei, va juca un rol din ce în ce mai considerabil. De ce să disprețuim serviciile ei când avem atâta trebuință de ele și când astăzi aceste servicii ni se oferă cu adevărată simpatie?

Poate că pentru moment propaganda ce ne propunem s'o facem prin presa europeană nu ne va aduce rezultate palpabile. Luptăm pentru un ideal și, de obicei, idealurile sunt depărtate, mai mult sau mai puțin depărtate... Va veni însă, poate foarte repede, timpul când vom culege fructele acestei propagande, când revendicările mari ce le formulăm astăzi vor fi

aduse la ordinea zilei și vor forma programul unei conferințe a diplomaților europeni. Se va decide atunci rezolvarea *reală*, definitivă poate, a unor mari chestiuni românești cari astăzi par a aparține numai domeniului ideilor...

Ce bine ne va prinde atunci să găsim opinia europeană luminată, exact informată, bine dispusă și diplomația preparată pentru revendicările ce le vom face atunci în mod cât se poate de real! Cât timp, câte zburcămări, câtă energie națională vom economisi *atunci* fiindcă am știut să pregătim la timp terenul, fiindcă am *netezit* drumul din vreme!...

Iată de ce scriitorul acestor rânduri afirmă că pentru o națiune încă asuprită și despărțită în atâtea state, cum este a noastră, este o adevărată chestiune de existență să-și creeze simpatii sigure, durabile, în străinătate. Ele sunt tot atât de necesare ca alianțele, iar pentru realizarea visului nostru mare și sfânt tot așa de importante. Și iată ce a îndemnat pe scriitorul acestor rânduri să înființeze, aici la Paris, în centrul intelectual al Europei, un *biroou de informațiuni pentru presa străină*, care are menirea să ofere marilor ziare europene date și lămuriri exacte asupra *politicii românești* și în special asupra situației Românilor din Ungaria. Acest birou, purtând numele de *„Bureau roumain d'informations politiques”*, a dat primul semn de activitate prin redactarea unui *memoriu* în limba franceză, care va fi înaintat principalilor ziare parisiene și care cuprinde întregul complex al chestiunii naționale, pentru ca străinătatea să-și facă o idee clară despre dreptatea revendicărilor noastre. Scopul final al acestui birou de presă este să ajungă să dea principalelor ziare europene informațiuni amănunțite și *cât mai dese despre* chestiunea română, ținând astfel încordată atențiunea opiniei străine asupra năpăstuitului dar eroicului popor latin din Carpați, care vrea să-și creeze o soartă mai bună și mult mai strălucită. M. R. S.

Chestia românească din Ungaria și Ardeal.

— În jurul discursului contelui Ștefan Tisza. — Arad, 21 Februarie.

Din comentariile presei maghiare și din declarațiile conducătorilor vieții politice a Maghiarilor vedem o schimbare bruscă a opiniilor de mai înainte ale acestora cu privire la chestia naționalităților din Ungaria și Transilvania.

Deși de astădată tratativele ce s'au urmat între contele Ștefan Tisza și comitetul nostru național au eșuat, rămâne în picioare faptul incontestabil, că pacea, liniștea și siguranța monarhiei impun guvernului ungar, oricare ar fi acela, să grăbească rezolvirea chestiei românești, adică să satisfacă pe deplin justele pretențiuni ale poporului român din Ungaria și Transilvania.

În prim articolul nostru de azi ne ocupăm pe larg cu răspunsul primului ministru cont. Ștefan Tisza la interpelarea deputatului *Bujanovich* în chestia tratativilor cu România, la acest loc reproducem numai comentariile presei străine și declarațiile unor bărbați conducători asupra acestui răspuns.

Iată-le:

„*Keleti Értésítő*” de ieri scrie: „Discursul pe care l-a rostit azi contele Tisza a făcut impresie adâncă asupra membrilor partidului naționalist. Membrii nemaghiari ai partidului muncii au primit cu satisfacție declarațiile primului ministru făcute cu privire la limba de catechizare și limba de instrucție în școlile populare și de stat, precum și alte dispozițiuni luate, prin cari se vor putea sista frecările ivite în multe locuri. După vorbirea primului ministru mulți se grăbeau să-l felicite pe dl *Dr. Teodor Mihali*, președintele

partidului național, pentru succesul rezultat din acțiunea partidului.

D. Dr. Valeriu Branisce, care a fost membru al comisiei de trei, a declarat asupra discursului primului ministru, următoarele:

— Ne-a părut bine că contele Tisza în discursul său de azi a raportat despre toate astfel, cum a desbătut cu noi. A păstrat miezul expunerii, tonul, căldura; în această privință nici cu o nuanță nu s'a abătut în discursul de azi. D-sa a insistat întotdeauna asupra încrederii reciproce, ca condiție principală în chestia aranjamentului, și poate că face bine, deoarece și noi suntem de aceeaș părere. Dar asigurările d-sale nu ne garantează pe deplin, că mai mult nu vom fi expuși încercărilor de maghiarizare. Ministrul președinte a fixat cadrul, în sfera căruia trebuie să se facă aranjamentul definitiv; noi însă primim aceasta mai mult ca un punct de plecare pentru desvoltarea înainte. Deși am fost loiali, nu am putut spune că partidul nostru nu va cere lărgirea cadrului indicat, pentru că, lăsând, de astădată, la o parte declarațiile oficiale, noi nu vom fi mulțumiți pe deplin până când desvoltarea liberă a poporului român în Ungaria nu va fi privită ca un interes al statului. De aceea scopul nostru politic e ca, în cadrul suveranității politice și integrității teritoriale ale țării, să fie satisfăcute pe toată linia interesele naționale ale poporului român.

D. ministru președinte accentuează importanța încrederii reciproce — și are dreptate. Dar cum să ne liniștim noi, când prin noua arondare a circumscripțiilor electorale ni se dau 27 cercuri, deși, considerând numărul, importanța și așezarea geografică a Românilor și cele 42 circumscripții de mai înainte erau prea puține. Din acestea se poate vedea că noi suntem nevoiți să urmărim politica, care am fixat-o în hotărârea comitetului.

Contele *Apponyi* a făcut unui colaborator al ziarului „*Pesti Hirlap*”, următoarele declarații:

— Din punctul meu de vedere, conținutul obiectiv al tratativilor a fost de puțină însemnătate, pentru că, precum mi-am motivat și interpeleția, am condamnat numai felul de a trata, care a prezentat un grup de cetățeni, deosebiți numai prin limbă, ca pe un factor arbitrar, care negociază cu puterea de stat și prin aceasta ca și când li s'ar recunoaște că au drept să lege de anume condiții atitudinea lor patriotică. Această greutate apasă principiul de care a fost călăuzit primul-ministru și bineînțeles am de gând să reflectez din nou, pe cât voi putea de clar.

Asupra amănuntelor comunicate astăzi în parlament de ministru președinte, deocamdată nu declar nimic. Această parte a chestiunii vreau să o analizez cu obiectivitate, deci îmi pare bine că mai avem câteva zile până la desbatere, căci în felul acesta am posibilitatea să mă gândesc temeinic asupra amănuntelor. Dar în sfârșit aci e vorba de acele probleme cardinale ale politicii maghiare, față de cari nu numai acțiunea, ci și critica trebuie să fie conștiințioasă. Atâta însă pot spune, că printre concesii puse în vedere de primul ministru văd una care „prima facie” trebuie să ne îngrijoreze. Se referă aceasta mai ales la acea parte a tratativilor care cuprinde chestia învățământului, și care la prima vedere ne bate la ochi. Ar fi fost de dorit să arăte primul ministru cari sunt acele dispoziții ale articolului de lege XXVII din 1907, cari „nu le crede norocoase”, pentru că cu o astfel de expresie generală va împiedeca chiar pe factorii săi subalterni în executarea strictă a acelei legi, pe care nici ei nu vrea să o revizuiască, deci numai va îndemna la renitență contra legii. Nu pot înțelege nici aceea, ce înțelege primul ministru sub executarea cinstită a legilor, când ne-o înfățișează nu ca pe o chestiune de sine înțeleasă, ci ca pe un privilegiu acordat Românilor. Repet că despre toate acestea numai după ce le-am studiat amănunțit voi putea face declarații complete și nu vreau să aduc preiudicii încă de acum.

La observația ziaristului, că tratativele au făcut impresie rea în țară, dar nu și asupra partidului guvernamental, — Apponyi a adăugat: Eu de mult nu mă mai ocup cu studiarea psi-

hologiei partidului muncii. Susțin că pactarea din motivele arătate de atâtea ori e foarte periculoasă pentru țară și întregesc, că acum primadată s'a întâmplat că acei factori politici, cari stau pe picior de războiu cu principiile unității de stat național maghiar, au fost declarați oficial de conducători ai poporului român, cu aceeași importanța lor a crescut în detrimentul acelor Români, cari lucrează pe bază patriotică. Și toate acestea pentru nimica. Eu nu-mi bat capul cu situația guvernului, ci voi ține seamă de un factor pozitiv, care sunt alegerile generale viitoare; pentru acestea mă pregătesc și nu-mi stric nici pofta, nici energia, cu tot felul de non putare, ce ar putea interveni.

Correspondentul din Budapesta al ziarului „Indépendance Belge” publică un interview cu contele Andrassy, în chestia tratativilor.

— Țara — a spus contele Andrassy — e pe cale de a se democratiza. Și politica naționalistă ar trebui să fie pătrunsă de acest spirit, atunci va urma imediat armonia dintre naționalități și rassa maghiară alcătuitoare de stat. Contele Tisza e dușmanul oricărei dezvoltări democratice și acestea a voit să-i pună capăt cu reforma electorală. În loc să încerce a rezolvi chestiunea de naționalități pe bază unică, a cărei condiție premergătoare ar fi: încetarea violenței și stărpirea corupției, — el vrea să dea privilegiu excepțional Românilor din Ungaria, în detrimentul celorlalte naționalități. Cea mai corectă politică de guvernământ ar fi, să se respecte libertatea și drepturile cetățenilor, în cadrul unității de stat național maghiar, dar nu să-i capaciteze numai pe unii cu tot felul de transacții și privilegii.

Impresia cercurilor vieneze despre eșuarea tratativilor cu Români.

Viena. — (Dela coresp. nostru). — De pe acum se poate deja observa întru câțiva impresia pe care a făcut-o asupra opiniei publice austriace eșuarea tratativilor între contele Tisza și România din Ungaria. Constatăm faptul, că cu toată influența pe care o face guvernul ungar prin biroul său de presă și prin cel al ministerului de externe asupra ziarelor vieneze, nici unul dintre acestea n'a avut curajul să facă imputări comitetului național român pentru că a respins propunerile contelui Tisza declarându-le de nemulțămitoare. Intreagă presa vieneză a publicat și comentat rezoluțiunea, prin care comitetul național român își motivează și legitimează hotărîrea, cu privire la propunerile guvernului ungar. Și, prin aceasta presa vieneză a făcut un mare serviciu Românilor. În general cercurile politice au cuvinte de laudă despre textuarea comunicatului, pe care o numesc măiastră.

Avem de a face cu un important document politic, pe care istoricii obiectivi vor ști să-l prețuiască în deplina lui valoare.

Răspunsul comitetului național român este ținut într'un ton atât de calm și înțelept încât un distins și înalt personaj politic cu care corespondentul d-voastră a avut prilejul să vorbească, l-a numit, cu drept cuvânt „răspunsul unor oameni de stat”.

Declarația hotărîată a Românilor din Ungaria și Ardeal este considerată în cercurile largi ale opiniei publice, — cari, în urma pervertirilor presei iudeo-maghiare, îi privia pe Români de un popor sălbatic, necivilizat și cu care nu se poate sta de vorbă, — ca o dovadă, că ei, Români cu toate că prin însuș numărul lor de 4 milioane merită să fie respectați, sunt un factor politic, care nu-i permis să fie desprețuit, și care apasă în cumpănă.

Cercurile austriace serioase și independente au privit cu foarte mult scepticism tratativele contelui Tisza cu România și erau aproape deplin convinse despre eșuarea lor pe această bază. Refuzul din partea comitetului, după concepția obiectivă a cercurilor austriace este considerată în Austria nu ca o intransigență sau deșmănie, ci ca o atitudine impusă de respectarea proprie. Dacă comparăm stările politice și naționale dominante în Austria — cari desigur nu sunt ideale, — cu cele din Ungaria, e aproape de neinteles, cum s'a putut face Românilor, care numără aproape 4 milioane de su-

flete, astfel de propuneri iar pentru realizarea acestora să li se mai ceară ca recompensă renunțarea la individualitatea și independența lor națională politică. De pildă ce ar zice Slavii din Austria dacă li s'ar permite să ridice școli naționale în Craina și ținuturile dela mare, să țină adunări, dar în schimb li s'ar cere să renunțe la independența lor națională față de stat, la dreptul de a se putea organiza în partide politice și să nu se mai numească Slavi, ci simplu numai „Austrieci”.

Austriacus.

Răspunsul la această propunere ar fi, de sigur, sau o furtună de indignare, sau un ris omeric. (Austriacus.)

„Neue Freie Presse” și tratativele româno-maghiare.

Marele ziar iudovesc „Neue Freie Presse” din Viena în numărul său de azi apreciază într'un articol special discursul de ieri al contelui Ștefan Tisza despre tratativele cu România. Faimosul organ al iudaismului austriac, mercenarul tuturor guvernelor maghiare nu poate să-și ascundă mânia, că Români din Ungaria n'au înghițit unghita oferită lor prin premierul ungar. „Neue Freie Presse” își exprimă înainte de toate părerea, că premierul ungar a greșit, când a intenționat să facă un „pact” cu partidul național român. Era poate mai consult, spune Jidanul, că guvernul ungar din plenitudinea puterii sale să dea Românilor concesiile posibile și admise de ideea statului unitar național maghiar. Atunci s'ar fi produs o atmosferă prielnică pentru indulcirea Românilor și contele Tisza a fi fost cruțat de esecul atât de dureros. Chiar considerațiunile pentru politica externă a monarhiei ar fi pretins, ca de astădată să nu se recurgă la pertractări directe cu România. „Căci” — zice perciunatul — „dacă pactul ar fi reușit, ar fi rămas totdeauna impresiunea, că tratativele s'au întâmplat sub apăsarea străină”.

Cu acest prilej totodată „Neue Freie Presse” preamărește pe contele Ștefan Tisza pentru felul său de a susține unitatea statului maghiar național și nu admite îmbucătățirea acestuia în teritorii naționaliste. Regretă foarte, că în Austria nu se află un bărbat de stat asemenea contelui Ștefan Tisza, care ar cuteza să readucă unitatea administrativă a Austriei și se plânge amar, că tocmai în zilele din urmă guvernul austriac a introdus egala îndreptățire națională în Boemia și prin noua lege electorală pentru comune a introdus chiar și în administrația comunală principiul reprezentării minorităților. Se audevereste din nou înțelepciunea dictonului nostru strămoșesc: similibus similibus gaudet.

Problema românească. „Budapester Tagblatt” de azi ocupându-se cu problema românească din Ungaria, scrie că aceasta e o problemă europeană. Ca dovadă aduce un prim articol al deputatului austriac E. V. Zenker publicat în „Berliner Tageblatt” în care acesta se ocupă pe larg de problema românească, de misiunea contelui Czernin la București, de greutățile ce le întâmpină o înțelegere între Români și Unguri etc. „Ieri a fost primit în camera ungară — urmează „Budapester Tageblatt” — proiectul despre numărul și sediul circumscripțiilor electorale. În același timp când contele Tisza face pe pacificatorul, el decimează circumscripțiile electorale românești. Acest lucru a fost arătat cu durere de către deputatul Damian, oratorul Românilor la dezbaterile de ieri.

Trebuie să se mire lumea, de protestul ținut într'un ton demn al Românilor, cum s'a văzut ieri. Atâta cumpătate, atâta demnitate arăta numai bărbații, cari privesc cu suflet liniștit viitorul neamurilor, încrezători în puterea ce rezidă în acest tânăr și sănătos popor. Legile reacționare pot să pună câtuși, însă ele nu pot opri creșterea nutrită de o putere naturală. Este însă în interesul maghiarimei, ca să-si tragă seama, să nu facă din Români un Samson, care să nimerască stâlpii pe cari zace totul și cu cari împreună s'ar prăbuși totul.

Consiliu de miniștri. Ni se anunță din Budapesta: Ieri seara la orele 7 a avut loc în palatul primului ministru un consiliu de miniștri sub

președința contelui Tisza, la care au luat parte toți miniștrii. Consiliul, care a durat până la orele 9, s'a ocupat cu chestii curente.

Adresa saborului croat. În ședința de ieri a saborului croat a fost prezintat proiectul de adresă din partea coaliției croato-sârbe. Adresa Croaților cuprinde pasagii foarte energice privitor la comisariatul regal și suspendarea autonomiei bisericești sârbești.

Iată câteva din aceste pasagii: Saborul nu poate să retacă în fața luminată a Majestății Voastre, că bucuria acestor regate e turburată de durerea că după disolvarea saborului întâmplată în 25 Ianuarie 1912, nouile alegeri au fost ordonate abia în 3 Decembrie 1913, așa că timp de 22 luni saborul n'a putut desvolta nici o activitate, iar dignitatea banului a fost suspendată în restimpul dela 31 Martie 1912 până la 27 Noembrie 1913 prin instituțiunea comisariatului regal, investit cu plenipotențe excepționale fără a fi responsabil vre-unei corporațiuni legislative, și nerecunoscut de constituția noastră.

Saborul acestor regate adânc consternat de dispozițiile, cari jignesc fundamentul existenței și a constituției lor, cu aprobarea preagrată a Majestății Voastre vom căuta să găsim remediul conform constituției noastre. Tot așa nu putem să ascundem în fața Majestății Voastre că starea excepțională a autonomiei naționale a bisericești sârbești, deși autonomia e codificată și prin legea croato-slavonă din 1887, e un rău simțit și dorinta ferbinte a saborului e, ca în baza acestei autonomii să se restabilească o stare normală garantată pe cale legislativă.

Unde e d. Vasile Stroescu?

Pentru ca să se știe.

Venindu-mi necontentit întrebări re'ativ la ubicațiunea marelui mecenat Vasile Stroescu, sunt necesitat a răspunde pe această cale că nu știu.

Cu datul din 8 (21) Noembrie 1913 din Paris am primit dela dânsul ultima epistolă de cuprinsul următor:

„La 5 Decembrie mă imbarc la Cherbourg pe vapor austriac (12.000 tone) al Pacific steam Navigation Company, și la 27 Decembrie vom sosi la Buenos-Ayres. În cale vaporul se va abate pe la Lisbone, Madera, Perambuco, Rio de Janeiro, Montevideo.

De mult mă găteam să fac iarna o călătorie la țările de sub noi. Zilele mici de acum îmi fac groază. Cât e de bine de trăit în zile lungi de primăvară!

În calea lungă de 3 săptămâni urit cred nu îmi va fi.

La Buenos-Ayres socot să stau până la începutul lui Aprilie, sau dacă mi se va părea vremea prea lungă voi trece în Australia și de acolo în Aprilie mă voi duce la New-York, San-Francisco, Japonia, China, India, Suez, Constantinopol, Odessa”.

De atunci până Marti în 17 i. e. n'am primit nici o epistolă dela dânsul. Marti însă am primit o carte postală cu felicitare de anul nou din Ignazu în Republica Argentina pusă la poștă în 12 Ianuarie.

Lucru firesc că până la reîntoarcerea dânsului în Europa și până când nu-mi va comunica adresa la care să-i trimit corespondentele care-l privesc, nici eu nici alții nu-i putem trimite nici o scrisoare.

Pentru orientarea celor ce vor să se adreseze dlui Stroescu, rog și pe celelalte ziare românești să binevoiască a publica această informație.

Sibiu, 6 (19) Februarie 1914.

Parteniu Cosma.

Cronica externă.

România arbitru Balcanilor. „*Politische Korrespondenz*” primește din București următoarea comunicare: Evaluările ce se fac asupra importanței discuțiilor ce au avut loc de curând între bărbații de stat români și primii miniștri ai Greciei și Serbiei, sunt exagerate. Deși în loc oficial se păstrează absolută tăcere asupra acestor convorbiri, cercurile diplomatice de aici au motive să fie încredințate că, cu acest prilej, nu s'a ajuns la acorduri, cari să cuprindă o modificare a politicii balcanice, urmată de România până acum. Conducătorii responsabili ai politicii românești, au refuzat și de data aceasta să intre în legături de alianță cu statele cu cari au întreprins în vara trecută acțiunea militară comună contra Bulgariei.

Ziarul „*Neue Freie Presse*” publică sub titlul „România și Grecia în raporturile cu Serbia” un articol, în care spune următoarele:

România și Grecia, cari înainte nu prea stăteau în legături de amicitie, s'au apropiat, și aceste raporturi strânse vor deveni și mai puternice prin căsătoria principelui moștenitor al Greciei cu fiica principelui moștenitor român. Se poate observa în mod clar cum pe de o parte ambele țări nu pot rezista atracțiunii exercitate de Rusia, iar pe de altă parte își dau seama că trebuie să rămână străine de acțiunea politică dela Petersburg și că de acolo le amenință pericolul pe România pe uscat iar pe Grecia pe mare.

Alianța celor trei state a fost deci hotărâtă de chestiuni interne și externe.

Sub presiunea politicii dela Petersburg, România și Grecia au căutat să-și salveze libertatea într-o alianță. Ambele state asigură că aceasta le-a reușit și că tratativele balcanice nu sunt încreditate în contra nimănui și că urmăresc pacea.

După experiența vechilor tratate balcanice, asemenea declarații trebuie însă primite sub rezervă, cât timp secretul nu e complet desvăluit.

Pentru moment e posibilă numai deducțiunea că zăpada se va topi în primăvara aceasta fără adânci turburări ale păcii.

Referitor la conflictul turco-grec „*Le Matin*” află din Constantinopol, că guvernul român s'a oferit să intermedieze între Turcia și Grecia pentru o înțelegere pașnică în chestia insulelor.

„*Frankfurter Zeitung*” află că atât la Constantinopol cât și la Atena se privește cu încredere și aproape cu siguranță năzuințele României de a mijloci pacea între Turcia și Grecia. Se crede că în decurs de o săptămână se vor termina tratativele României cu Constantinopolul și Atena. După terminarea acestora primul ministru grec *Venizelos* merge la Constantinopol, unde va avea întrevederi cu marele vizir.

Un proiect de acord franco-german în Asia-mică. Ni se comunică din Paris: Presa franceză comentează de câteva zile proiectul de acord care se discută actualmente de către guvernele din Paris și Berlin. Este vorba ca aceste două mari puteri să se înțeleagă asupra zonelor lor respective de influență în Asia-mică.

Chestiunea poate să aibă în curând o importanță internațională din două mari motive:

1. Ea poate provoca un nou conflict colonial între Franța și Germania, cum a fost acela din cauza Marocului. 2. Ea este în directă legătură cu chestiunea lichidării imperiului otoman, lichidare care întârzie tocmai fiindcă cei cari vor să împartă prada nu se înțeleg asupra părților.

Actualul proiect de acord dintre Franța și Germania interesează direct trei mari afaceri de însemnătate politică și economică internațională: Chestiunea liniei ferate Bagdad (care a devenit o concesiune făcută de Turcia în profitul Germaniei), chestiunea liniei ferate Ierusalim—Marea-Neagră, concesiune pe care vor să o obțină Francezii și care ar contrabalansa, în caz de reușită, influența germană în Asia-mică, și în fine a treia chestiune este aceea a zonei de influență franceză, pe care Germania ar dori să o restrângă la Siria, ca apoi să o gonească și de acolo.

Lupta dintre culise este destul de inverșunată. Cabinetul Barthou, lipsit de energie în politica externă, a lăsat actualului cabinet Doumergue o situațiune dificilă. Germania, care stă la spatele băncii „*Deutsche Bank*”, direct interesată în întreprinderile din Asia-mică, refuză Franței dreptul de a construi și exploata singură linia ferată Ierusalim—Trebizonda (Marea-Neagră), căci această linie are o mare importanță economică și politică și ar paraliza efectele succesului german în chestia drumului ferat spre Bagdad și Indii. Franța însă nu vrea să cedeze. Tratativele continuă. — Ș.

Serbia demobilizează. Se anunță din Belgrad: Se știe că comandamentul armatei sârbești a reținut până acum încă sub arme pe rezerviștii chemați pe timpul ciocnirilor sângeroase dintre trupele albaneze și cele sârbești. Guvernul sârbesc a luat acum hotărârea ca în Aprilie când va putea trimite recruții la graniță, să concedieze pe toți rezerviștii.

Situația în Albania. Se anunță din Durazzo: Comisia internațională de control în înțelegere cu comandamentul jandarmeriei olandeze a hotărât să ridice cu ziua de azi starea de asediu și să desființeze tribunalul martial din Valona. În curând vor sosi încă alți 10 ofițeri olandezi cari vor intra în serviciul statului albanez.

Comisia albaneză face pregătiri pentru încoronarea prințului de Wied. În scopul acesta a intrat în relații cu căpitanul *Trotha*, mareșalul curții al prințului de Wied.

Șeful albanez *Prek Bib Doda* — după cum se telegrafiază din Berlin — a declarat că va fi un supus credincios al noului domnitor și nu există nici un motiv de temere privitor la eventuale dificultăți, deoarece toți șefii triburilor albaneze vor împingea cu brațele deschise pe noul domnitor.

Hic niger est!*)

Un preot cu crucea 'n frunte, un proprietăraș din Mocerla și un biet contăbilăș flămând se asociază ad hoc, — dar să nu credeți, că primul implorând prouia cerească, al doilea dând paralele, iar al treilea punând la dispozițiune cunoștințele tehnice, — s'au asociat nu în scopul de a înființa vre-o întreprindere financiară, ci spre distrugerea unei întreprinderi existente deja, care e pusă de altfel pe baze destul de solide și a dovedit până acuma, în butul anilor de criză, — putere de viață pe lângă un progres frumos, de care puține dintre băncile noastre mai mici se pot fâli în măsura aceasta.

Tres faciunt collegium! Trei doamne și toți trei orbiți de patimă și conduși de ură personală în micimea sufletului lor nu văd ce fac. Nu prevăd efectul dezastruos al acțiunii lor catastrofale. Iartă-i Doamne, că nu știu ce fac! Dar de neiertat este atitudinea ce o ia matroana băncilor române în cazul acesta, dând armă în mâna distrugătorilor în forma unui raport inegalificabil compus de revizorul aceleia cu vădită tendință, — de acelaș revizor, care doar numai cu un jumătate de an înainte a revizuit gestiunea și bilanțul anului 1912 al aceleiaș instituit în calitate de revizor oficial al instituțiunii noastre de revizie internă, dând un raport favorabil. Mai rar testimoniu de sărăcie, ca acel raport, care a servit de bază acțiunii distrugătorilor. Deci cu concursul benevol al matroanei băncilor române și al instituțiunii de revizie internă, se înjghebează o goană nemaipomenită în anele noastre în contra unei bănci române situate în unul dintre celea mai expuse centre dela periferie. Menită a fi o fortăreață puternică, de care să se prăbusească valuri năvalnice și dușmane neamului nostru, suntem datori și din multe alte puncte de vedere, — cari nu le pot expune mai pe larg cu ocaziunea aceasta, — să o susținem dându-i mână de ajutor și ușurându-i trecerea peste neajunsurile de care a fost părtășă, — presupunând, că ne cunoaștem chemarea și nu suntem cu toții orbiți de patimă, acest groaznic dușman intern.

*) Din partea unor bărbați fruntași, cari posed absolută noastră încredere, ni se cere publicarea acestor rânduri. Ne conformăm dorinței lor, dar declarăm, că toată răspunderea pentru cele publicate aici o lăsăm în sarcina autorului, cunoscut nouă. „*Românul*” în afacerea din chestiune nu ia poziție.

Menirea revizorilor împrumutați ai instituțiunii noastre de reviziune cred, că nu este ca tocmai acosta să bage zizanie între oameni și să se desavueze pe sine însuși, precum și instituțiunea în a căror nume purced, prin atari atitudini puțin diplomatice, cum s'a întâmplat și în cazul acesta tipic.

Inscenătorii acestei goane orbiți de patimă și amor propriu nu s'au eugetat nici un moment, că procedura lor oarbă putea avea cele mai nefaste urmări, dacă oameni nepreocupați nu-i sar în ajutor, punând stăvilă puvoului murdar pornit cu furie nebună, care tindea a rade de pe fața pământului o bancă românească dintre cele mai bine fondate bănci mai mici, nimicind o familie fruntașă cu avere considerabilă și periclitând un ținut întreg. Toate acestea își iau începutul în anul Domnului 1913, în vreme de criză, fără a eugeta, că focul prinzând se pot periclita și alte institute române puse la discrețiunea reesconturilor. Avem 50 de milioane reescont domnilor, ergo să ne ferim a terfelii în publicitate atari cazuri!

Te prinde mirarea și te umple scârba, când vezi, că tocmai oameni interni inscenează astfel de atacuri temerare și intrigi perfide, tăvălește o Direcțiune întreagă înaintea procurorului, fac insinuațiuni perfide către toți creditorii institutului și acuză pe un alt revizor al instituțiunii noastre de reviziune emis în scopul revizării gestiunii și bilanțului pe anul expirat, că bilanțul pe 1913 e fals! Ai mai văzut atata cutezanță oarbă? Și totuși se mai află oameni din înaltul cerc financiar dela Sibiu, cari fac pendentă revocarea creditului de rehabilitarea contabilului destituit din partea Direcțiunii pentru diferite neregularități și insinuațiuni perfide, cari se țin și până în ziua de azi, putând avea cele mai nefaste urmări. Se dorește deci reangajarea lui în post precum și alegerea de director executiv a proprietărașului din Mocerla și eventual ca pupăză pe colac dorind scaunul prezidențial pe acel popă cu suflet negru, care exclusiv pe baza unei singure acțiuni pune umărul spre ajungerea unui scop meschin. E ceva grozav, când ca om nepreocupat ajungi să cunoști amănuntele acestei expediții infernale și la primul moment exclami: Hic niger est!

S'a considerat de fapt neuman a lăsa pe drum în cap de iarnă pe un om cu familie, etc. E vorba de contabilul destituit. Dar să ne întrebăm, că ar fi oare lucru chibzuit și corect, ca să se reangajeze un om, care încredințat cu conducerea contabilității nu și-a făcut reclamațiunile necesare la timpul său forului intern competent, ci cu scop vădit le-a lăsat să se adune, favorizând poate disparițiunea unor documente și cōpși și bucurându-se în internul său de efectul cel va produce lipsa acelora în cazul când se va avânta el în linia de atac, — un om care a cercat să bage în pușcărie prin opera-i de subminare o Direcțiune întreagă în frunte cu un prelat papal, periclitând totodată existența institutului prin pasu-i nesocotit? Un astfel de om, care face astfel de treburi să nu aștepte mila nimănui, ci să tragă consecvențele.

E îngrozitor domnilor, când te eugeti mai aprofundat la un astfel de caz și prevezi urmările grozave ce s'ar putea ivi pe urma unui pas atât de nenorocit și nechibzuit. Chiar judele de investigație, precum și alți fruntași și directori de bancă, cari au făcut de curând revizie la fața locului au rămas înmărmuriți de patima infernală a agresorilor și de aserțiunile acelora trase de păr și puse cu o bucurie diabolică în cea mai obscură lumină.

Abstrăgând dela faptul, că un astfel de caz nici nu e consultat a-l supune unei secționări publice, considerând împrejurările actuale grave, nici nu mă pot avânta la expuneri mai detaliate în cadrul acestui scurt articol, ci rog Onor. Direcțiune a instituțiunii noastre de reviziune să se ocupe de cazul acesta în proxima adunare plenară, luând măsuri, ca orice gravamine s'ar descoperi în viitor la vre-unul dintre membrii ei, la transarea acelora să se observe cea mai severă obiectivitate și cea mai strictă discrețiune, căutând sub orice împrejurări a aplana eventualele neregularități, — fie acelea de orice natură, — în tăcere și în intern, fără a vântura chestiile în publicitate, căci mai ales în vremuri critice generalizându-se o astfel de afacere, — institutele noastre angajate cu 50 de milioane cor. în reescont pierd neasemănat din nimbul lor, suferind și o pierdere materială destul de considerabilă. Dar abstrăgând dela aceasta, însuși instituțiunea noastră de reviziune poate să o pășească, dat fiind, că paloșul are două tăieși, — ergo pe viitor mai multă precauțiune și discrețiune!

În numărul ultim al organului oficial al instituțiunii noastre de reviziune internă dela Sibiu a apărut o notiță referitoare la afacerea aceasta, o notiță, care nu trebuia să vadă lumina zilei în haina în care a fost

lăsată să iasă la stradă. Mai mult tact și mai puțină aroganță așteptăm dela Rev. Ec., căci ea organ nu este for, ergo mai incoșor cu astfel de dispozițiuni imperiative și agresive, fie acelea directe sau indirecte. Nu-i contestăm dreptul a-și spune părerea principiară, dar nu-i putem permite absolutismul, deși e atât de iubit la Sibiu.

Institutul de care e vorba își are el forurile sale ca factori competenți: comitetul de supraveghiere, direcțiunea, adunarea generală, cari la tot cazul vor fi știind ce să facă și cum să dreagă în cazul prezent mai cu chibzuială și mai calm, mai cu sânge rece și cu prevedere. Sunt de părerea, că domnii apostrofați trebuie să-și păstreze posturile, trăgând consecvențele, ergo așteptând finalizarea acțiunii pornite în bine sau în rău.

Un cuvânt aș mai avea de spus în legătură cu cazul acesta și către On. Direcțiunea a școalelor comerciale superioare rom. gr.-or. din Brașov, — care tocmăi acum se adresează către absolvenții aceleia să contribuie cu obolul lor la ridicarea noului edificiu, o rugare, care n'ar trebui să răsune numai în pustiu.

Ar fi de dorit a se infiltra în elevii aceleia mai mult simț de datorință, mai multă abnegațiune, a se crește caractere integre, oameni cu mai multă seriozitate, cari să cumpănească efectul acțiunilor și a ori căruia pas ce l-ar întreprinde în viața și pe terenul public, nimicind în germene ura, invidia și dorul de răsunare din sufletul tineretului, nizuind a crește oameni cu suflet nobil și vederi largi, dar nu înguști la inimă și negri la mațe. Oameni cari știu respecta așezămintele noastre obștești, văzând în acelea tot atâtea bastioane de apărare în contra inimiului și lucrând la întărirea și fortificarea, dar nu la distrugerea aceloră. Oameni cari își știu sugruma dorul de răsunare personală, care în caz de erumpere ar putea trage cu sine și cercuri cu totul nevinovate, cauzând jertfe enorme morale și materiale.

Astfel de generațiune ne trebuie nouă, dacă voim a pune baze solide și sănătoase dezvoltării noastre pe teren economic financiar.

Videant consules! Aurora non esse delendam!

INFORMAȚIUNI

Conferență publică la școala civilă de fete din Arad.

Arad, 21 Februarie.

Măine, Duminică la orele 5 d. a. se va ține la școala civilă de fete a 6-a conferință din ciclul de prelegeri aranjat de „Reuniunea femeilor române” din Arad.

Programul acestei serate e și mai bogat și mai variat decât altădată:

Dșoarele O. Luca și Livia Vățian vor cânta la pian; d. Aurel Raicu va ceti piese din l. L. Caragiale; d. prof. I. Novac va ține o conferință despre „baloane și aeroplan”; iar câteva eleve dela școala civilă vor juca jocuri naționale.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme moale, ploii.

Prognostic telegrafic: ploii.

Temperatura la amiazi a fost: + 6.6 C.

Zestrea A. S. R. principesei Elisabeta a României. Cetim în ziarul „Dreptatea” din București: Din cercuri înalte aflăm știrea că între M. S. regele Carol și principala Barbu Știrbey au început tratative pentru cumpărarea marelui domeniu Buftea, domeniu care va fi oferit ca zestre A. S. R. principesei Elisabeta la trecerea în căsătorie a scumpei noastre principese cu A. S. R. diadochul Greciei.

Prețul cumpărării acestui intins domeniu ar fi de 16 milioane lei.

După cum am spus mai sus știrea aceasta o avem dintr'o sorginte demnă de toată încrederea.

Tricolorul românesc — în Arad. După atâtea baluri unde s'a purtat în dragă voie tricolorul românesc; alaltăseară la balul costumat al Reuniunii femeilor române — după cum s'a scris în acest ziar — el era cât pe-acți să se despartă de haina sărbătorească cu care a trăit, trăește și va trăi, poate în ciuda cavalerilor păzitori ai statului național maghiar. Era cât pe aci, ca porunca unui ofițer de poliție să îndepărteze de pe haina națională o parte întregitoare, chiar acum în sezonul „impăcărilor” paradoxale.

Din acest prilej ziarul din loc „Aradi Közlöny” scrie, că ofițerul de poliție Anton Kovács a considerat purtarea tricolorului ca un semn de demonstrație. Numitul ziar mai publică și minciună că la cină în mijlocul sălii s'a aranjat o masă mare la care au luat loc numai tineri cari purtau tricolor și cari au invitat-o la masa lor și pe dna Mihailoviciu, soția inv. Oct. Mihailoviciu, care a fost mai întâi observată de ofițerul de poliție, căci purta o panglică tricoloră la de vre-o două palme.

Kovács a făcut azi arătare despre cele trecute la balul costumat de alaltăieri.

Va trece vremea înainte și nu-i va putea lecu pe bieții noștri compatrioți în donquișotiadele lor stupide și zădarnice. Li vor urmări vecinic spectrii trădărilor naționaliste și se vor speria de propria lor umbră, se vor împiedeca de propriile lor nesocotințe și fărădelegi.

Comunicarea dlui N. Iorga la Academie. Azi Vineri la ora 2 d. a. Academia Română din București a ținut ședință publică, în care d. N. Iorga a făcut o comunicare despre „Lucrările cartografice ale lui Rigas.”

Dnii N. Iorga și A. C. Cuza au primit numeroase telegrame și scrisori de felicitare la succesul lor în alegeri, reușind amândoi splendid la colegii II de cameră, d. Iorga la Ploiești, d. Cuza la Iași. Insuș ministrul de interne d. V. G. Morțun a trimis dlui Iorga o telegramă de felicitare elogioasă. Iată telegrama dlui Morțun:

„Mă bucur de alegerea dta și succesul ce ai obținut socotindu-l binemeritat. Sunt bine încredințat că așa cum astă vară, când a fost vorba să ne apărăm cu arma drepturile țării noastre, ne-am întâlnit ca ostași în fundul Bulgariei, tot așa mâine în parlament, ne vom găsi laolaltă când va fi să se desăvârșească marile acte de îndreptărire socială și politică. Să trăiești!”

DI Brătescu-Voinești distinsul nostru scriitor și director al Teatrului Național din București, a vizitat deunăzi clasa de dramă și comedie a dlui Livescu, — unul din cei mai distinși maeștri dela Conservatorul de muzică și declamație —, unde a ascultat mai mulți elevi din ultimul an, printre cari și pe d-șoara Popa-Radu, bursiera societății noastre pentru fond de teatru. DI Brătescu-Voinești a felicitat pe dl Livescu pentru dragostea și munca ce depune întru perfecționarea elevilor săi.

Căsătoria principesei Elisabeta a României va avea loc la Atena. Corespondentul din București al ziarului „Neues Wiener Tageblatt” află din sursă bine informată că tratativele pentru căsătoria principesei Elisabeta cu principele moștenitor al Greciei durează de vre-o șase luni. Căsătoria va avea loc la Atena, în prezența perechei regale, și familiei principelui moștenitor al României. Nașul tinerei perechi va fi împăratul Wilhelm.

Odată cu această căsătorie se încheie și o alianță defensivă între România și Grecia, alianță menită a asigura pacea în Balcani. România se obligă să dea ajutor Greciei, în caz când va fi atacată de Turcia sau de Bulgaria. Venizelos a promis în schimb că va lua măsuri pentru ca

populația greacă din Albania să nu facă dificultăți principelui de Wied.

Această convenție a fost semnată la București. În cursul acestei luni se va încheia o convenție comercială între România și Grecia. Mai târziu se va realiza și uniunea vamală între cele două state.

Ni se anunță din București: Diadochul va sosi în București în luna Martie, fiind invitat de familia regală română. E probabil că regele Constantin va însoți pe diadochul până la București spre a vizita pe M. S. regele Carol. E probabil că logodna diadochului cu principesa Elisabeta a României va fi anunțată atunci după sfârșitul doliului curței elene.

Indemnuri nobile. Azi directorul nostru a primit următoarea scrisoare:

Domnule Director,

Primirea călduroasă pe care ziarul „Românul” a făcut-o fragedei sale surori „La Tribune Roumaine”, din Paris, ne-a mișcat adânc. Am simțit și mai mult vibrând în sufletele noastre simțământul național și dragostea ce-o purtăm pentru marea noastră cauză națională. Vom lupta cu tot avântul sufletelor noastre tinere pentru înfăptuirea gândului și simțirii noastre, de a lumina în mintea fiecărui Francez datorita de a ne sprijini în revendicările noastre în imperiul habsburgic. Fiți siguri de țaria convingerilor și entuziasmului nostru!

Curaj la luptă, căci, cu micile noastre puteri, vom fi alături de toate îndurările Dvoastră!

Primum zilnic adesuni dela toți Români; inimile ni se umplu de bucurie și convingerile de țarie națională. Deie Domnul ca frații noștri din celelalte centre mari, europene, să meargă alături de noi, mână în mână, în această sfântă cauză românească!... Paris, 3 (17) Februarie 1914. Vasile V. Hanes, George G. Vrăbiescu, Nicolae G. Vrăbiescu, I. I. Plessia, Vladimir Missirlu, Alexandru Roman, G. Sescioreanu.

Principesa Alexandrina Știrbey a făcut o donație de 10,000 franci sanatorului de copii tuberculoși din Tekir-Ghiol.

„O pagină frumoasă din istoria României.” Sub acest titlu d. Alfred Melon, fost consul general al Franței la București, publică în excelența revistă literară și artistică „L'Olivier” din Niza, un interesant articol despre partea glorioasă ce a luat-o România în evenimentele din Balcani.

D. Haralamb Lecca cunoscutul autor dramatic, — după cum anunță ziarele din țară — a fost numit inspector general al teatrelor.

Intrevedere diplomatică. Agenția Stefani anunță, că ministrul de externe al Italiei marchizul di San Giuliano îi va reînțoarce la 14 Aprilie vizita contelui Berchtold.

Concert românesc în Abbazia. Ziarului „Universul” i se scrie din Abbazia:

Arta noastră națională, muzica, doina românească, a câștigat un nou triumf în străinătate, impunându-se, — grație unei interpretări artistice de rară valoare, — prin frumusețea și gingașia concepției sale.

Dna Valeria de Herbay, soția dlui colonel și distins fruntaș al vieții publice a Românilor de dincolo Silviu de Herbay, cântând la un concert aranjat în sala de festivități din Abbazia, fiind prezent și arhiducele Eugen, a fost aplaudată și sărbătorită de publicul ales ce asista la concert, public străin, venit din toate țările, public orășenesc, în măsură de a aprecia după vrednicie finetele artei prețioase ce i s'a prezintat.

Dna Valeria de Herbay a cântat mai multe piese din repertoriul clasic: un cântec (Veyla) de Hugo Wolf, „Villanella” de E. dell' Aqua, „Das Zigeunermädchen” de Leo Slansky, „Chanson espagnol” de L. Delibes, găsind pentru toate interpretare maeștră. Dar succesul strălucit al seratei a culminat în cântecul românesc: doine populare din Ardeal, între cari una „Codrule”, armonizată

ELEFON: 912.

Atelier cu putere electrică pentru încadrarea tablourilor.

Specialități de cadre

Asortiment foarte bogat de cadre ovale și rotunde, foarte moderne. — Serviciu prompt și conștiințios. — Prefuri convenabile.

Freiman Testvérek

ARAD, str. Weitzer J. nr. 9.

Se caută ucenici cu plată.

Pe 1801

de d. Eugen Pap, fratele artistei cântărețe, — modestele perle de artă create de sufletul poporului nostru, izvorite din subtila viață sentimentală a românului.

În „Villanella” și „Chanson espagnol” — scrie un ziar din localitate — dna Valeria de Herbay a avut bun prilej de a lăsa să fie admirate toate calitățile sale de artistă: voce voluminoasă bine cultivată, plădăioasă, cu timbru cald, captivator; excelență tehnică s'a remarcat la cadențe; dar fermecătoarea doină „Codrule” scaldată în gingaș lirism, ni-a oferit mai mult decât artă, deschizându-ne o privire în însuș sufletul poetic al poporului român.

Acesta este și motivul care mai ales m'a îndemnat să releviez despre această nouă cucerire a artei noastre și manifestația de simpatie pentru neamul românesc: sincera iubire de neam ce a dat, ca pildă, distinsa doamnă română când, cerându-i-se de străini concursul, a ținut a se prezenta cu operele poporului din care face parte, opere prețioase cari ne înfățișează cum nu s'ar putea dori mai vrednic.

Dna Valeria de Herbay este originară din Baia-mare, un ținut al Transilvaniei unde se putea crede odată că sentimentul românesc e periclitat. În casa defunctului protoieru Pap din Baia-mare a domnit totdeauna ca în toate vechile familii de acolo, pur spirit românesc. Din această nobilă moștenire părintească se inspiră artista Valeria de Herbay, când interpretează atât de minunat doinele poporului său, din același izvor se inspiră fratele ei, d. Eugen Pap, — colonel auditor în armata austriacă — când melodiază frumoasele sale cântece românești.

Iată un frumos exemplu cum își înțeleg Românii de dincolo datoria de pietate față de patrimoniul național ce li s'a lăsat din strămoși.

Adăogăm la aceste elogioase aprecieri următoarele:

Sunt și la noi în toate memoriile succesele splendide ce au avut debutările dsoarei Valeria Pap, — atunci elevă la conservatorul de muzică din Budapesta, — cu prilejul festivalurilor ce aranja societatea „Petru Maior” din Budapesta, și în turneul de concert ce a făcut, terminând școala, în centrele românești dela noi, pretutindeni captivând, dela început, prin nobleța firei sale gentile, fascinand prin farmecul artei sale, deopotrivă prețioasă, și ca interpretare și ca voce și ca timbru. Și unanim s'a regretat că în ultimul timp dna de Herbay prea arareori s'a prezentat în public ca artistă, numai la serbări de binefacere, rugată pentru a potenta nimbul unei festivități, în Arad, la serbările noastre culturale, la solemnitățile corpului de ofițeri din garnizoană, apoi în Viena, la serviciul divin dela capela română. Cu atât mai entuziasat a fost salutată când a reapărut pe scenă; acum doi ani, cântând desăvârșit de frumos la concertul jubilar al societății „Petru Maior”. Concertul acela, având un program deosebit de cu grije ales și intrunind patru din cele mai bune forte de cant ce avem dincoace toate distinse și înaintea străinilor (dna Valeria de Herbay, dnii Ștefan Mărcuș, Ionel Crisșian, Ionel Rădulescu, — și dânsul al nostru, dincoace acum și de aici înainte) — va rămâne între cele mai splendide manifestări artistice dela noi.

Toți admiratorii artei de pură inspirație românească a distinsei cântărețe s'ar bucura mult dacă ar vedea pe dna Valeria de Herbay revenind la Muza căreia îi devenise necredincioasă.

C. Nedelcu.

Concertul dnei L. Cosma în București. Dna Lucia Cosma va da Vineri, 14 Februarie, un concert în amfiteatrul Ateneului Român din București, cu program distins, ales din cântece clasice străine și doine românești.

Tot la Ateneu va aranja Vineri, 21 Februarie v. dl D. Popovici-Bayreuth, distinsul director al Conservatorului de muzică, și d-soara Lilly Popovici un festival, care va fi un eveniment în viața artistică a capitalei.

Rectificare. În numărul nostru de ieri adusesem știrea, că pentru compunerea unei instrucțiuni menite să orienteze publicul românesc asupra legei electorale celei noi și asupra procedurii la compunerea listelor electorale comitetul național a emis o comisiune în persoanele dlor Dr. Victor Onișor, Dr. Valer Moldovan și Dr. Romul Boila. Această informație a fost însă greșită, deoarece din comisiunea amintită de fapt face parte amicul nostru d. Dr. Aurel Lazar, avocat în Timișoara, nu d. Dr. Romul Boila.

† **Sabin Corolan** protopop gr. cat. în Batisvasveni, a încetat subit din viață în 14 Februarie, în etate de 55 ani și în al 30-lea an al fericitei sale păstoriri. Inmormântarea a avut loc în 16 Februarie n. în prezența numeroaselor rude și cunoscuți. A fost un suflet ales și bun român. Odihnească în pace.

Rezultatul alegerii colegiului III de cameră. Argeș: Andrei Marinescu (lib.). Botoșani: Dr. I. Mavrocordat (lib.). Brăila: Badiu O. Spânu (liberal). Constanța: Ștefan Meitani (lib.). Covurlui: Ștefan H. Ștefan (lib.). Dâmbovița: George Meitani (lib.). Dolj: Ion A. Mitescu (liberal). Ion Florescu (lib.). Doroioiu: Ioan Trușin (lib.). Falcu: Dr. Neculai Lupu (lib.). Gorj: Dimitrie Brezulescu (lib.). Ialomița: Marius I. Roșca (lib.). Iași: Mihai Carp (liberal). Ilfov: Alex. Simionescu (lib.). Nic. T. Filitis (liberal). Mehedinți: G. C. Georgescu (lib.). Const. Țiulescu (lib.). Neamțu: Panait Crivăț (lib.). Olt: C. Niculescu-Buzău (lib.). Putna: Grigore Dragomir (lib.). Nicolae Pacuraru (liberal). Prahova: Dem. I. Nicolescu (lib.). Museel: I. Ionescu-Boteni (lib.). R.-Sărat: I. I. Alexandrescu (lib.). Romani: Teodor Popescu (lib.). Roman: Ștefan Teodorescu (lib.). Suceava: Sebastian Moruzzi (takist). Const. Popovici (independent). Tecuci: Anghel Mihănescu (lib.). Tulcea: N. Basilescu (lib.). Teleorman: Ioan A. Berindei (lib.). Tutova: Gh. I. Diamandy (lib.). Vaslui: Vasile P. Sasu (lib.). Valcea: G. Teodorini (liberal). Vlasca: N. Pascal (lib.).

Cununie. D. Lazar Ignea inv. și dsoara Mărioara Indricău învățătoare, ambii din Belint, își vor serba cununia religioasă mâine, Duminică în biserica română or. din Belint. Sincere felicitări.

O nouă revistă de propagandă pentru chestia română. Informarea străinătății despre nedreptățile ce le suferim noi Românii din monarhia austro-ungară trebuie să fie una din preocupările cele mai de căpetenie ale conducerii noastre politice. Cu bucurie vedem, că în timpul din urmă opinia publică europeană începe să se intereseze tot mai intensiv de chestia română din Ungaria. Cu deosebire în Franța, această țară de lumină și nobil avânt, se lucrează cu însuflețire pentru luminarea publicului și câștigarea simpatiiilor lui pe partea noastră, a fraților apăsați din depărtatul Orient. Cu bucurie vestim, că afară de revista tinerimii române din Paris, despre care amintim la alt loc al numărului nostru de azi, acum s'a pus în serviciul cauzei noastre și revista „Annales des Nationalites”, care în luna Martie va scoate un număr special consacrat neamului nostru. Pentru acest număr au trimis deja articole dnii A. D. Xenopol, N. Iorga, apoi bărbați fruntași din Franța ca dd. Painlevé (dela academia de științe), Seignobos și Eisenmann (profesorii la Sorbona). Acesta din urmă sub titlul „Le compromis Magyaro-Roumain” va tracta chestia împăcării româno-maghiare din Ungaria. În această mare operă de informare a străinătății își are însemnată parte d. Ioan Pangal, președintele comitetului național rom. de cultură, prof. la școala de științe sociale în Paris și redactor la marele ziar francez „La Depeche”, care apare zilnic în un milion de exemplare. Prețiosul nostru amic d. Ioan Pangal de prezent se află în Toulouse (14. Boulevard d'Arcole-France), unde primește prea bucurios ori ce informații exacte și credincioase referitoare la nedreptățile, ce trebuie să le suferă neamul nostru din partea guvernanților acestei nefericite țări.

Popor recunoscător. Ni se scrie din Șeitin: La 11 Febr. n. a. c. a fost ales în frunța noastră comună Șeitin — cu unanimitate — de vice notar la resortul de dare d. **Atanaslu Botto**, fiul decedatului învățător **Melentie Botto**, care în viață, prin activitatea-i învățătoarească a știut câștiga inima acestui popor așa încât chiar și după 25 de ani dela moarte-i, acest popor cu însuflețire și-a manifestat recunoștința față de dânsul, alegând de v.-notar pe „fiul orfan” rămas, așa zicând, în fașe și de tată și de mamă. S'a făcut aceasta pentru că, după cum zic sătenii: „tatăl său a trăit pentru popor!”.

O faptă aceasta care se laudă singură, face cinste sătenilor, și care preoților și învățătorilor le poate fi o școală din care să învețe ce va să zică a munci pentru popor, o școală din care aceștia să se poată convinge ce va să zică: altarul la care ei slujesc să fie birile, înaintarea și fericirea poporului. Când așa vor sluji și așa ne vom ruga, să fim siguri, că dacă și după moarte se întâmplă că de binefacere se leagă recunoștința, apoi cu atât mai vărtos în viață ne va fi dat a ne convinge de aceasta.

Preoți și învățători! Fiți sentinele neadormite ale înaintării neamului, răspândiți lumina care luminează mințile și întărește inimile, căci mințile luminate știu aprecia munca desinteresată și inimile cristalizate de balsamul dragostei de ream vor fi capabile în orice timp și împrejurări să facă fapte ca cea de mai sus. Aceasta o va face poporul cu carte. Cheia cărții se află în mâna preoților și învățătorilor, deci numai voință de fier, căci voința le învinge pe toate. Dând poporului carte în destul, vom fi făuritorii sorții noastre, căci binele nostru e în cumintenia poporului întocmai ca sămânța poporului în fructul său. Carte și iar carte dați poporului, numai mințile luminate sunt capabile de lucruri bune. Cartea e lumină. Deci, lozinca noastră să fie zisa nemuritorului Goethe: Mai multă lumină! — Unul dintre foștii elevi recunoscători.

„Jeune turc” despre N. Iorga. „Le Jeune turc” din Constantinopol publică sub semnătura dlui N. Bațaria fost ministru în Turcia, următoarele aprecieri despre Institutul sudest-european dela București:

Inițiativa creării acestui institut îi revine în primul loc dlui N. Iorga, un savant în toată accepțiunea cuvântului, dublat de un brănt literat. Cu toate că nu e decât de 40 ani, nimic mai mult, decât enumerarea titlurilor operelor sale, cuprinde nenumărate pagini de jurnal. El e autorul celei mai documentate istorii a Europei otomane, apărută în cinci mari volume. Afară de indiscutabila lor valoare științifică, autorul dovedește în această istorie o caldă simpatie pentru poporul otoman.

400.000 abonamente. Din Berlin se anunță: Firma Ullstein și C-nia va sărbători Duminică viitoare jubileul ziarului „Berliner Morgenpost” al cărui număr de abonamente a ajuns cifra de 400.000.

Tragedia unui pictor parizian. În Paris unde crima din pasiune e de un timp iarăș la ordinea zilei, a avut loc în zilele trecute o sguuitoare tragedie căreia i-a căzut jertfă un tânăr și foarte talentat pictor: José Fociguano. El și-a impuscat din gelozie nevasta. S'a întâmplat anume că într'o zi în omnibus el a observat-o zimbându-i unui străin. Din momentul acela toată gelozia i-a năvălit în sânge și a sfârșit prin omor. Amândoi au fost suflete interesante. Fociguano născut în Calabria, ca băiat tânăr a călătorit în Argentina, unde și-a făcut un bun nume ca portretist. În Buenos-Ayres a făcut el cunoștința frumoasei Roza Fernandez Simonin și s'a căsătorit cu ea și după doi ani au venit la Paris, pentru a se stabili acolo. Tânăra femeie era în patria sa, în Argentina, o prețuită scrii-

Florărie nouă de flori naturale.

(0.18)

Aduc la cunoștința on public din loc și p ovintă, că în primele zile a lui Februarie voui des hide în Arad, st Z iny (Palatu-Bohus), o elegantă

florarie de flori naturale,

unde voui finea în permanentă mare asortiment de flori triate, în oluri și flori decorative — Cununi și buchete execut grabn c și expedi: z acasă cu p ețuri foarte convenabile și cu mult gust după moda din orașele mari.

Rug binevoitorul sprijin:
Cu distinsă stimă:

Jánossi Károly,
grădinar artistic și decorator.

toare. Nu de mult ea câștigă un premiu literar pentru un roman. A dezvoltat și o frumoasă activitate ziaristică, era corespondenta din Paris a unei mari reviste argentine: „Prensa”. Bărbatul ei avea și la Paris frumoase succese și ar fi putut fi fericit, dacă gelozia peste măsură a pictorului n'ar fi fost o neînălăturabilă piedecă. Zimbetul din autobus, i-a umplut creierul lui Forcignano de nebunie, și voia cu ori ce preț să știe cine e acel necunoscut. Alaltăieri dimineață a erumpit iarăș cearta pentru zimbetul enigmatic al răpitoarei argentine. Forcignano a început să strige: „Eu vreau o explicație și dacă trebuie să teucid!” Nebun a alergat nenorocitul pictor în odaia de alături, a luat pușca de vânat și a tras câteva focuri asupra soției sale.

A ieșit apoi în coridor și a început să strige: „Mi-am ucis soția!” Au alergat vecinii și multă lume în casa nenorociților. El a fost arestat. Răniile femeiei sunt mortale.

M. S. regele Carol a grațiat de restul osândei pe d. G. Milian-Maximin, redactor la zărele „Adevărul” și „Dimineața”, condamnat, după cum se știe, la 4 luni închisoare, de tribunalele militare pentru impresiile sale din campanie „Peste Dunăre”.

Tot alaltăieri a fost grațiat și d. State Teodorescu, din Brăila, condamnat la 8 luni închisoare pentru niște articole în cari desvăluia fafte din timpul campaniei.

Sborul peste Mont-Blanc. Aviatorul Parmelin care a trecut în sbor peste Alpi la piscul lor cel mai înalt, a declarat cu privire la acest record: Condițiile n'au fost favorabile; succesul îl datorează în mare parte excelentelor calități de construcție a aparatului meu și funcționării regulate a motorului. M-am ridicat dela aerodromul de lângă Geneva la ora 1 și 30. Immediat am luat înălțime și m-am ridicat la 5350 metri; termometrul arăta deci 32 sub zero. La 2 am traversat peste Mont-Blanc și vârful Louis-Armédée. Ajungând pe versantul italian, m'am coborât la 4000 m. apoi la 3000. Urmând valea Buitor, deodată văzui un vâl de ceață impenetrabil înaintea mea. M'am temut să nu mă isbesc în vre-o stâncă, după ce negura mi-a luat orientarea. Am decis să aterizez, am venit jos în spirale și am căutat loc plan, dar valea era îngustă și păduroasă. În o lungă serie de planări descoperii în sfârșit un locușor, și am aterizat fără accident.

Impăratul Wilhelm la Corfu. Se afirmă oficial că împăratul Wilhelm va călători la Corfu în primăvară și că se va opri o vreme în Grecia. Probabil împăratul va merge la Olimpia pentru a vizita termele lui Praxitel și alte anticități. Impăratul va fi însoțit de Doerpfled vechiul director al școlii germane din Atena.

Se spune că împăratul ar avea de gând să viziteze și Atena.

Caz de moarte. În 18 Februarie a încetat din viață după grele suferințe Cornelia Ardelean în etate de 23 ani.

Rămășițele pământeste ale defunctei au fost depuse spre vecinică odihnă în 20 Februarie în cimitirul gr. or. din Deva.

Odihnească în pace!

Nimic nu se pierde în natură. O casă din Marsilia a angajat mai mulți oameni cari să strângă toate, sau aproape toate învelișurile metalice ale cartușelor risipite pe locurile unde au avut loc luptele din primul și al doilea războiu balcanic. S'a strâns o enormă cantitate și zilele trecute un vapor a debarcat la Marsilia acele învelișuri, cari vor servi la diverse fabricațiuni. Prin urmare se adevărește vorba că nimic nu se pierde în natură.

Duel mortal. O ceartă familiară a dat prilejul unui duel cu urmări funeste între Sigismund Bobachay și locotenentul Ștefan Hajdu dela școala de aviație din Fischamend. Cazul s'a pe-

trecut între următoarele împrejurări: Bobachay, care locuiește în Budapesta, certându-se cu soția sa, aceasta s'a pians către fratele său, locotenentul Hajdu, care imediat a telegrafiat unor prieteni ai săi din capitala sa-i provoace cumnatul la duel. Bobachay a declarat martorilor că e gata să-și ceară ertare atât nevastei sale, cât și locotenentului, dar acesta a rămas neîmplicat. Duelul a avut loc pe ascuns în două cazarmuri de pe str. Arena, între cele mai grele condiții: întâi cu revolverele și în caz de nevulnerare cu sabia până la șterrea puțurilor. Dar nu s'a mai ajuns la spadă, căci la al doilea schimb de gloanțe, locotenentul Hajdu a căzut mort nimerit deasupra inimii. Cazul a făcut mare senzație în capitală, unde adversarii sunt bine cunoscuți.

„La Revue des Sciences politiques” publică în ultimul număr un studiu asupra echilibrului balcanic, înainte și după cîolon de d. Louis de Saint Victor de Saint Blancard.

Autorul se ocupă mult de rolul pe care l-a jucat România în drama orientală. Apoi ocupându-se de acțiunea dlui Take Ionescu în timpul conflictului greco-turc spune următoarele:

„Echilibrul din București a găsit un apărător care a ținut să ia pozițiune hotărâtă, deschisă, înainte chiar ca atacurile să fi fost demascate.

Intr'o bună zi România a judecat că această comedie a ținut prea mult.

Unul din oamenii de stat cei mai calificați, d. Take Ionescu, șeful partidului conservator-democrat, pe care l-am întâlnit la Londra în fața dlui Daneff, a luat drumul spre Constantinopol și Athena. Rolul său nu s'a mărginit numai să provoace concilierea.

El a împus un adevărat compromis, sfărâmand ultimele rezistențe otomane și rămânând pe teren până la concluzia definitivă a acordului dela 13 Noemvrie”.

Italianii înaintază în Cirenaica. Se anunță din Roma: Ultimele mișcări de trupe în Cirenaica ar arăta că generalul Ameglio planuiește o nouă și generală înaintare în ținuturile interioare.

Inundații în Spania. Un vârtej de apă a pricnițit cele mai mari pagube în Oviedo și în împrejurimi; ținutul e inundat; mai multe poduri și căi ferate au fost distruse; mulți locuitori sunt ruinați.

Apropiata demisie a ministrului de finanțe rus. Ziarul „Vecerna Posta” din Petersburg anunță că ministrul de război Suchomlinov, va demisiona în curând și va fi numit guvernator la Varșovia. Urmașul său va fi Silinski sau Ivanov guvernator militar dela Kiev.

Cifra 13. Cetim în „Comoedia” de Vineri 13 Februarie:

Vineri, 13 Februarie, la operă s'a jucat pentru a 13 oară Parsifal. Acești doi treisprezece nu au fost singurele coincidențe în viața lui Wagner. Wagner s'a născut la 1813 (1+8+1+3=13); a venit la Paris la vârsta de 26 ani, (de două ori 13) în anul 1839 (de trei ori 13); în 1861, Tannhauser s'a jucat la operă în ziua de 13 Martie și a fost reluată la 13 Mai 1895.

În sfârșit Wagner a murit la 13 Februarie 1883 după 13 ani de căsătorie cu Cosima Liszt, și ultima sa operă a fost cunoscută de public în anul 1913.

„Regele Jidanilor”. Marele prinț rus Constantin a scris o piesă teatrală intitulată „Regele Jidanilor”, menită să se reprezinte pe scena teatrelor din Petersburg. Dar a venit cenzura care a oprit-o în toată Rusia, iar sinodul a afurisit-o ca stricătoare de moravuri, fiind îndreptată contra creștinismului. — Astfel bietii jidani nu vor avea norocul să vadă nici cel puțin un artist deghezizat în regele lor...

Construirea a 4 super-dreadnoughturi italiene. În cercurile militare italiene se asigură că s'ar fi hotărât construirea a patru super-dreadnoughturi. Artileria și cuirasele acestor noul vase de războiu s'ar fi și comandat.

Talia soldatului german. Examinându-se 750.000 recruți germani, rezultă că talia se repartizează astfel:

Mai mult de m. 1,90, — 0,03 din contingent; 1,30, — 2,12; — 1,75, — 9,20; 1,70, — 24,60; 1,65, — 24,60, 1,60, 34,33; mai puțin de 1,60, — 7,26.

Cei mai lungi soldați sunt din Oldenburg, Slesvig—Holstein și Mecklemburg-Strelitz.

Cei mai mici sunt din Posnania, Saxonia și Silezia.

În ansamblu talia mijlocie a soldatului german este de 1 m.677; aceia a subofiterului de carieră, 1,68 și aceia a voluntarului de 1,71.

Papa contra precăderii căsătoriei civile. Se anunță din Roma: În cazul când camera italiană ar admite proiectul de lege prin care se sancționează precăderea căsătoriei civile asupra căsătoriei religioase, atuncia papa, după cum se asigură în cercurile vaticane, va protesta printr'un act oficial. Cu toate însă că papa n'ar protesta decât după ce parlamentul italian va vota această lege episcopii italieni nu vor aștepta aprobarea legii spre a da la iveală un document colectiv de protestare.

Nepotul lui Rózsa Sándor, cu numele Rózsa Lajos, a fost arestat alaltăieri în Szabadka, dovăduindu-se despre dânsul că are la activ vr'o cincizeci de spargerii și bandă organizată. A fost un demn urmaș al bunicului său.

Declarațiile lui Essad-pașa. Essad-pașa, părăsind Roma, a declarat că este ferm hotărât să reprezinte în Albania un element de echilibru și de moderațiuni și că va fi mândru dacă va putea reuși, prin purtarea lui să colaboreze cu noul domitor la întărirea unui stat albanez trainic și cu viitor. După impresiile culese de persoane cari au avut prilejul să vorbească cu Essad-pașa, fostul general turc ar fi fericit dacă suveranul Albaniei i-ar încredința o înaltă sarcină militară.

Scrisorile politice ale cardinalului Rampolla. Din Roma se anunță: Comisia încredințată cu inventarul lăsamântului în acord cu comisarul de stat al Vaticanului au hotărât, ca scrisorile politice ale contesei și contelui Paravicino adresate cardinalului Rampolla și răspunsurile acestuia să nu fie lăsate nici ca moștenire, nici cancelariei Vaticanului, ci să fie arse.

Ser contra bolilor reumatice. Din Brüssel se anunță: Medicul Dr. Herry susține, că ar fi descoperit un nou ser în contra boalelor reumatice. Academia belgiană de medicină a examinat noul ser și l'a recunoscut de serios și de liniștitor pentru bolnavi.

Un muzeu-Rodin în Paris. Se anunță, că marele sculptor Rodin a făcut statului francez propunerea, că-i dăruiește toate operele sale, precum și colecțiile cu condiția ca statul să fondeze un muzeu-Rodin. Acest muzeu se va înființa în casa unde de prezent locuiește celebrul artist.

Schimb de vizite între flota austriacă și flota italiană. Unele ziare italiene publică știrea că în primăvara viitoare va avea loc un schimb de vizite între flota austriacă și flota italiană. Aceste vizite între flotele celor două state adriatice ar întări și mai mult legăturile politice între Roma și Viena.

Pentru o expediție polară. „New-York Times” anunță că autorul darului anonim de 50.000 dolari (250.000 lei), în favoarea expediției antarctice proiectată de Shackleton, ar fi

„KRISTÁLY”
FABRICĂ DE SPĂLAT CU ABURI
CLUJ (KOLOZSVÁR).

Pachetare gratuită.
La lucrări de peste 10
coroane. expediția se
face franco. (Kl 1548-52)

Curățire și vopsire chimică
de haine în orice culoare.

Călcare lucie de gulere. Co-
manșele din proviață se execută repede.

I. Barrie, cunoscutul romancier și autor dramatic.

x **Fă o încercare** cu excelența și încercata specialitate de gumă „CARNEVAL”. Pentru fiecare bucată a acestui excelent fabricant garantează **Büchler Gyula** mare vânzător Wien, VII, Kaiserstrasse m. 109. Cereți preț curent unguresc gratis, trimițând înainte o marcă de 20 fileri se trimite în plic închis. Revanzătorilor li se acordă provizie mare.

x Prăjituri, cozonaci, torte etc. ieftine, excelente, gustoase și nutritive se pot pregăti cu preparatele lui Dr. Oetker: praf pentru copt, zahăr vanilii și praf pudră, le întrebuințeți după rețeta lui Dr. Oetker. Aceste rețete le primiți gratis din ori care prăvălie de alimente sau trimițând o carte poștală direct fabricii Dr. Oetker în Baden, lângă Viena. Preparatele lui Dr. Oetker sunt introduse în toate căminurile. Foarte numeroasele scrisori de recunoștință dovedesc excelența indiscutabilă a acestor preparate.

x **La boalele femeesti**, apa amară Franz Josef s'a dovedit ca mijloc excelent pentru promovarea misturării. Chiar și pacientele cele mai delicate iau cu plăcere această apă, fiindcă aceasta în scurt timp are efect binefăcător. Cons. med. prof. Von Winkel din München, autorul unui manual despre arta moșitului de clară, că și dânsul a constatat, în cursul cercetărilor lui, efectele binefăcătoare ale apei amare Franz Josef. De vânzare în farmacii, drogherii și prăvălii de colonoiale. Hi 821.

x **Cumpărare ocazională extraordinară**. Ofer și atrag atențiunea on. mustrii asupra colorului asortiment de cele mai noi obiecte de sticlă, porțelan și lămpi, argint de China, obiecte de lux de bronz și marmură, obiecte de trebuință, cu prețuri fabuloase de ieftine. — Picturi în ulei originale se execută cu prețuri foarte convenabile. **Prețu-curent ilustrat bogat gratis și franco**. — Roagă binevoitorul sprijin: **Fischer Mór, Arad, bulevardul Andrassy nr. 25**. Telefon pentru oraș și comitat 25. (Fi 1626—20.)

x Ghete pentru serate, în culoare roșie, albastră, roză și albă. Ghete de piele și de lac, modrene, la **Weinberger János** în Arad.

x **In atențiunea bolnavilor!** Balsamul Mitteltmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Preț 2 coroane**. Pregătește și expediază: **Eugen Mitteltmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u.** (Mi 1621)

x **Nadler és Dr. Schönfeld** fabrică de oroloage pentru turnuri, **Budapesta VIII, Prater 9**. O recomandăm în atențiunea on. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați liferază cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru. (N 42)

Cronica socială.

Serata teatrală a clubului sportiv din Arad. Clubul sportiv român „Gloria” din Arad invită la **serata teatrală** împreună cu dans, care se va ține la 28 Februarie st. n. 1914 în salele „Casei Naționale”. Inceputul la orele 8 și jum. seara. Prețul de intrare: loc rezervat 3 cor., locul I. 2 cor., locul II. 1.50 cor., loc de stat 1 cor. Venitul curat este destinat pentru fondul clubului.

Knapp Sándor, Arad

instituit de vopsitorie, curățire chimică și spălarea cu aburi a albiturilor. Local de primire: colțul străzilor **Weitzer János, și Kazinczy**. Stabilimentul: **strada Magyar nr. 26**. — Comenzile din provincie se execută prompt și conștiințios. Ka 1247

lui. Se va juca „O ședință comunală” comedie în 2 acte de Gheorghe Stoica.

In „**Frumoase porniri culturale în Hunedoara**” din numărul nostru de alaltăieri s'a omis din greșeală numele doșoarelor **Marioara Sabo și Zoe Nicoară**.

Doșora Zoe Nicoară a declamat frumos și cu temperament mai multe poezii din Goga. In special „Oltul” a plăcut mult.

Doșora Marioara Sabo, asemenea a recitat în toată frumusețea „Luceafărul” lui Eminescu.

Din Maramurăș. E cunoscută hotărârea unică în feul ei a șenului de poște din Sighetul-Marmăției, prin care s'a oprit ținerea adunării constituante a despărțământului „Sighet” convocată pe 30 Decembrie 1913. In contra acestui deciz s'a înaintat recurs, care recurs însă nici până azi nu s'a rezolvit, astiel s'a anunțat tot la vicecomite, unde se aia și apelația, un nou termen pentru adunarea constituante lansându-se următorul convocator:

Convocare.

Din încrederea onoratalui comitet central al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” invităm pe toți acei Români din Maramurăș locuitori pe teritoriul cercurilor administrative (pretoriale) Sighet și Sugătag, cari se interesează de înaintarea poporului român, ca să participeze la **adunarea constituantă** a despărțământului Sighet care se va ține în Sighetul-Marmăției la 25 Februarie st. n., orele 3 d. ameză în localul institutului de credit și economii „Maramurășana”.

Ordinea de zi: 1. Constituirea ad hoc. 2. Inscrisura membrilor noi. 3. Alegerea directorului despărțământului și alor 4 membri în comitetul cercual. 4. Verificarea procesului verbal. — Sighetul-Marmăției, în 16 Februarie 1914 st. n. Sperăm că de data aceasta cei competenți nu vor pune piedeci, iar cei interesați se vor grăbi în număr cât de mare a-și realiza vechia dorință.

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 21 Februarie.

Grâu pe Aprilie	12.29
Grâu pe Maiu	12.15
Grâu pe Octomvrie	11.05
Secară pe Aprilie	9.39
Secară pe Octomvrie	8.67
Ovăs pe Aprilie	7.75
Ovăs pe Octomvrie	7.77
Porumb pe Maiu	6.72

Bibliografie.

A apărut:

„**Noua revistă română**”. Director: C. Rădulescu-Motru. Noutăți. Intre Români și Unguri. — Reforme și utopii. Actuale: C. Rădulescu-Motru: O circulară care lipsește. Sociale: H. Sanielevici. Oamenii din ziua de azi. Critică: E. Algazy. Roman și teatru. I. Silber. Bernstein-Bataille II. Cronică teatrală: I. Davidescu. „Scandalul” de H. Bataille. Literatură: Filaret Cernov. Părintele Matdorie (Din rusește de Lt. Cesar Sfat). Insemnări: Henri Bergson academician. — Ultimul manifest al Viitoristilor. — Indianismul la noi. Revista revistelor: Buletin dela Sect. Scientifique de l'Academie Roumaine. — Convorbiri literare. — Le Mouvement Economique. — Revista Catolică. — Luceafărul-Flacăra. Memento.

LA LIBRĂRIA „CONCORDIA” ARAD SE AFLĂ DE VÂNZARE:

Guilem Șorban: Piese lirice și jocuri românești pentru piano în 4 caiete. Prețul unui caiet cor. 3.—, 4 caiete împreună cor. 10.— + porto conținutul caietului I: Joc românesc, Hora, Cântec fără cuvinte. Caietul II. Joc țărănesc, Vals lin, Pe scrânciot. Caietul III: Variațiuni asupra temei „Zis'a badea c'a veni”, Joc românesc. Jocul fetițelor. Caietul IV. Mazurca, Ardeleana, Melancolie.

Calendar portativ pentru finerime pe anul școlar 1913—14. Cu portretul și biografia scriitorilor mai de seamă. Prețul 0.24 + 5 fil. porto.

O serie de 25 feluri ilustrate cu porturi originale românești, modele nouă, din cele mai frumoase. Bucata costă 20 fil., 1 serie de 25 feluri cor. 4.— + porto postl, 50 bucăți cor. 7.— + porto, 100 bucăți franco cor. 14. — Ilustrate nouă cu familia regală, Noutăți ilustrate engleze, peisagiuri, vederi din Arad, etc. cu prețuri moderate.

Hârtie de scris moderne, cu prețuri ieftine.

Cartea verde. Textul tractatului de pace dela București 1913. Documente diplomatice. Evenimentele din peninsula balcanică. Actiunea României. Septembrie 1912 — August 1913. Traducerile de V. M. Ivanceanu redactor în ministerul afacerilor străine. Ediție populară. Prețul cor. 1.50, plus 45 fil. porto *recomandat*.

P. Dulfu. Gruia lui Novac. Cor. 2.50, plus 20 fil. porto.

Bucura Dumbravă. Haiducul, roman din epoca lui Tudor Vladimirescu. Tradus de Elisa I. Brătianu. Cu o prefață de Carmen Sylva. Prețul cor. 3, plus 30 fil. porto.

Caton Theodorian. Povestea unei odăi. Cor. 2, plus porto 10 fil.

Ion Pillat. Eternități de-o clipă. Poezii. Cor. 2 plus 10 fil. porto.

Minerva Cosma. Modele de cusături românești. Caietul I 50 fil. Caietul II cor. 1 plus 10 fil. porto.

Album de broderii și țesături românești (mare). Compus și editat de Minerva Cosma. Cor 16, plus porto postal.

POȘTA REDACTIEI.

V. M. Timișoara. Cele trimise — din lipsa de spațiu — nu s'au putut publica în întregime.

I. D. Arad. Poezia ce ni-ai trimis-o e o curată zăpăceală. Nu face să-ți mai pierzi vremea cu indeletniciri de natura asta.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

„Negoiul”, Porumbacul superior. Am primit 14 cor. ca abonament până la 30 Iunie 1914.

Gheorghe Pârvu, Chevereșul mare. Am primit 14 cor. în abonament pe sem. I 1914.

Constantin Rogovan, Vrani. Am primit 14 cor. în abonament până la 20 Mai 1914.

Ion Neamțu, Sânmiclașulmic. Am primit 7 cor. pe cvartalul I a. crt.

G. Costescu, Racovița. Publicarea de 3 ori a anunțului trimis costă 3.60 coroane.

Redactor responsabil: **Constantin Savu**.

Atelier pentru vopsirea hanetelor în cele mai noi culori moderne, după model. — Curățitorie chimică de haine, în mod uscat. — Curățitorie și vopsitorie de dantele, perdele de dantele, panuri de păr, covoare, stoef de mobile, mănși etc. Experiență îndelungată în străinătate.

imediat u
un birou
noască în
română ș
150 cor lu
sub deviz

(Fa 1858—3)

Un tânăr
matur de
o avere
o învățat
tr'un ora
cel puțin
tele înso
mită adm

(Mo 1864—3)

Uleiul
(dovleac
dori
Lengye

(Le 1856—2)

Un fun
ani,
ver
sau d-nă
Ofer
»BĂDIȚA
(1855)

intelligent cu
licatase cu
maghiare se

(O 1849)

Bata
la 307
la farmacie
tot: Dr

Cea mai
Intrep

Arad, s

unde se c
uscate și
plumbiți
Lemne în
ieftine. —
jâm pentru
motor. —
prompt
buintate
cu prețu

Se caută

imediat un tânăr de 22—30 ani, pentru un birou din străinătate, care să cunoască în vorbire și în scriere limbile română și maghiară. Salar începător 150 cor lunar. Ofertele să se adreseze sub deviza „Hamburg” administrației acestui ziar.

(Fa 1858—3)

OFERT.

Un tânăr, frumos, sănătos, de 22 ani, matur de comercialele superioare, cu o avere de 30.000 cor.; o ospătărie cu o învârtire anuală de 40.000 cor. într'un oraș românesc, caută o fată cu cel puțin 15.000 cor. bani gata. Ofertele însoțite cu fotografiile să se trimită administrației. Discrețiunea e chestie de onoare.

(Mo 1864—3)

Ulei de sămânță de curcubetă (dovleac) curată, pentru masă. La dorință se trimite mustră.

Lengyel Sándor és Társa Pankota

(Le 1856—2)

Un funcționar de poștă în etate de 38 ani, cu 18 ani de serviciu și cu avere, dorește a se căsători cu o d-șoară sau d-nă frumoasă, să aibe și ceva zestre.

Ofertele să se trimească sub deviza »BĂDIȚA« poste restante Arad 2. (1855)

UN COMMIS

inteligent cu deplină dexteritate în bransa băcăniei și delicatose cu perfectă cunoștință și a limbilor germane și maghiare se angajează sub condițiuni favorabile la băcănia

N. ONIȚIU, Sibiu (Nagyszeben).

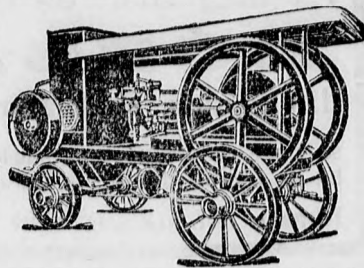
(O 1849)

Bataturile,

scortoșenia pielii, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroașă 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÜRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la preparator: Dr. E. FLESCB, farmacie la „GOROANĂ” la Győr

Fabrică le motoare cu gaz în Drezda soc. pe acții mai înainte Moritz Hille.

Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare cu gaz în germania-centrală.

Agentură principală: **KALMÁR ERNŐ**, mașinist principal, diplomat
BUDAPEST, VI, Podmaniczky-u. 4. Telefon 22-76.

Motoare în orice mărime. — Motoare cu benzină, gaz, petrolu, oleiu brut, gaz terestru, Diessel și absorbitoare. Prospecte și trimiterea inginerului la fața locului gratis. (Ke 1592)

MAI NAINTE DE A CUMPĂRA VIȚĂ DE VIE, OLTOI DE VIE VIN

pomi sau arbori de lux (de înfrumșețat) cereți în interesul D-voastră cel mai nou catalog al nostru ilustrat, care conține multe lucruri folositoare p. oricine.

Adresa principală: **Szücs Sándor Fia** pepinieri de oltoi de vie și societate pe acții pentru producțiune de vinuri.

BIHARDIÓSZEG. (Ke 1610)

Reparator-ul lui KRIEGER

are efect sigur contra reumei, — podagrei, — ischiasului, — junghiarilor, — sfâșieturilor dururilor de spate, etc.

De decenii acesta s'a dovedit un medicament încreștat de un efect neîntreștat și, că el a ajutat câțoreva mii de oameni, asta o dovedește numărul extraordinar de mare al scrisorilor de recunoștință și mulțumită.

În spitalul Rökus făcându-se încercări în 132 de cazuri, în 126 cazuri s'a obținut o vindecare deplină.

1 sticlă mică de Reparatör a lui Krieger 1 cor., 1 sticlă mare 2 cor.; de vânzare în farmacia, dar fiindcă sunt și falsificări, e mai bine a se comanda cu poșta per ramburs 5 sticle 5 cor., sau 3 sticle mari 6 cor. franco exclusiv dela preparator:

Farmacia **KRIEGER**
BUDAPESTA, Kálvju-tér. — Le 1772

Recomandat de către cei mai renumiți medici Bandaje,

picicore artificiale, corsete, legătoare pentru pânțecă irigătoare, stropitoare, suspensorii, îndreptătoare, ciorapi de gumă, vată (bumbac) legătoare și articii pentru bolnavi precum și cele mai excelente prezervative franceze pentru femei și bărbați, se vând cu prețuri ieftine la

KEPES ELEK, bandagist.

Tot acolo se poate căpăta vestitul prezervativ „nostre-bna ultra” și „606”. Sală separată, serviciu de probe pentru dame și bărbați. Pentru oficiali și maeștri reduceri de preț

NAGYVÁRAD SASPASAGE.

Ke 830

Premiat cu medalia cea mare la expoziția m leuară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crape. Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTRELE GĂURITE**, de dănsul inventate și premlate în mai multe rânduri, care sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 387 kil. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sinestătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustate trimit gratuit.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat lemne Intreprindere de firez-motor „Hunyadi”

Arad, str. Kossuth nr. 9. Telefon 658, unde se capătă în permanență lemne foarte bune uscate și creparte, transportate acasă în saci plumbuiți. 100 klg., pe 3 tăieturi 3 cor. Lemne în stânjini și vagoane cu prețuri foarte ieftine. — La dorință mergem acasă și ne angajăm pentru tălaturile lemnelor cu firezul nostru motor. — Principiul nostru este serviciu prompt și conștiințios. — Scanduri întrebunțate, de diferite grosimi, bune, se vând cu prețuri foarte ieftine. (Ha 1484)

Sursa de cumpărare a
ultoilor lemnoase cu rădăcini
**Berlandieri, —
Riparia Telcki**
și alte soiuri de ultoi netezi
și mlădițe cu rădăcină, — la
Telcki Zsigmond, școală de vie în VILÁNY
(com Baranya).
Cereți marele nostru prețnerent ilustrat.

La magazinul de lemne
DÓZSA
din Strada Radnai nr. 11
se vinde cu prețuri convenabile toffe-
lul de lemne de foc, măsurate bine.
Telefon nr. 857. (Do 1479) Telefon nr. 857.

PENTRU CA SĂ CUMPARĂȚI
„PIANURI”

nu trebuie să mergeți la BUDAPESTA, la
„TRISKA”
se pot cumpăra cu prețuri favo-
rabile. În localitate introducerea
pe timp de un an o face gratis.
În provincă: expediază pianuri
cu porto și pachetare gratis.
TRISKA J.
CLUJ (KOLOZSVÁR),
str. Bartha-Miklós nrul 14.

Garai Károly
maestru de mobile de fer și aramă
ARAD.

OFERĂ: mobile de fer și de aramă, ma-
trașuri de sârmă, sezuturi de sârmă
pentru trăsuri, paturi pentru copii și
trăsuri pentru copii, garnituri de aramă,
mese pentru spălat complete, paturi
și matrașuri ce se pot trânge. Aran-
jamente pentru hoteluri și cafelele
pentru spitale și institute.

PRIMESC spre executare orice lucrare în
această branșă cu prețuri foarte con-
venabile. (Ga 1785)
Comandele din provincă se execută prompt.

Bo 1412

Să pot procura
altoare pentru pomi
roditoare de calitate
ireproșabilă pomi
roditori și pentru promenazi
VITA DE VIE
cu rădăcina și altoare
Preț curent trimite gratuit.

FISCHER & S.

FACETI O INCERCARE!
„CARNEVAL”
(scutit prin lege).
+ CEA MAI EXCELENTĂ +
SPECIALITATE de GUMĂ IGIENICĂ.
Garantă pentru fiecare bucată.
Prețul unei duzine în pachetare originală 6 cor.
De vânzare în centru, la:
Büchler Gyula
WIEN, VII., Keiserstrasse nrul 109.
Prețnerent unguresc gratis (pentru o marcă de
20 fil. se trimite în plic închis). — Revanzatori-
lor li-se dă provizie mare. (Ke 1648)

Scutit prin lege!

Ferți-vă de imitații!

„Bomboanele Menthomol” sunt cele mai bune și
mai sigure contra tusei, răgușelii și catarului.
Efect grabnic și sigur, foarte plăcut, gustos, nu strică stomacul,
promovează apetitul, împiedică convulsunile de tuse precum și
osteneala organelor de contract, în consecință cântăreții, artiștii,
preoții și oratorii li întrebunțază permanent.
Indispensabili pentru fumători, deoarece răcoare gura
și îndepărtează mirosul de tutun. 1 cutie 40 fileri.
De vânzare la toate farmaciile și drogheriile. — La cumpărare
grijiți de etichetă și la numirea de „Menthomol”
Fabrică: A. EGGER FIUL, liferant ces. V.ena.

CELE MAI BUNE MOTOARE!

Garantie pe mai mulți ani!
Condițiuni favorabile de plată!

Motoare Diesel originale Körting
Motoare absorbitoare de gaz și de benzină. Garni-
turi de îmblățit cu benzină și uleiul brut, cu vehicule
Noutate senzațională! Noutate senzațională!
MOTOARE CU OLEIU BRUT
fără stropire cu apă, — cap de aprins și fără compresor

Gellért Ignác és Társa
birou tehnic.
BUDAPEST, V., strada Koháry nr. 4.
În interesul d-voastră cereți prospect!

Hoffmann Sándor, magazin de dantele

ARAD, numai în Andrásy-tér numărul 20. (palatul Fischer Eliz).

Ciorapi de mătasă
în culoare neagră,
și altă culoare.

Mănuși groase în
orice culoare,
50 fileri.

Au sosit voalurile
„TANGO”,
în orice culoare.

Ciorapi de școală
calitate excelentă
dela 37 fil. în sus.

Mare hală de dantele până la finea lui Febr.

dantele fine de malin, rüché, broderii, funde, țesături de dantele, gulere de dantele, asortiment foarte bogat, prețuri foarte moderate. Decoruri pentru haine, blane și totfelul de achiste p. cusătoare și p. casă, tivituri de blană 1-60 metru în orice culoare.

TRUSOURI P. PĂPUȘE. Perine lungi p. botez, cu broderie 2—, 3—, 4— cor. Perine lungi p. botez, cu broderie elvețiană 5—, 6—, 7—, 9— cor. Plapume pichet, cu broderie elvețiană 4—, 5—, 6—, 7— cor. Cămăși p. păpușe, rochuri patente, tetrapelence, lepedeie de gumă, cu prețuri foarte moderate — Vânzare excepțională de albituri pentru femei. — Broderii fine de gaz și materii de dantelă în rămășițe cu prețuri foarte ieftine.

Ho 1886

Roș să priviți vitrinele mele

Broderii dela
10 fileri
în sus.

Dantele fine de ață,
1 m. 27 fil.

Funde late, de
2500 m. 1 m. 48 fil.,
în orice culoare.

Gamașe cu nasturi
p. femei și bărbați.

Alife „Măgnás” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătă-mător, contra sgrăbunțelor, des-peierii pielii, petelor din față, cre-părei pielii, roșeaței și centra-turilor boalelor de piele. După in-trebuințarea unei singure tegle dispar sbărciturile feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fl. Pudră „Măgnás” (în 3 colorii) 1 cutie 1 cor. 50 fl. Săpun „Măgnás” 1 cor. 20 fl.

Cosmetic „Măgnás” pentru mâni:

foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, crepate, aspre și sbăroite. E de prisos a se mai întrebuința glicerina și va-selin, deoarece efectul cosmeticului „Măgnás” e sigur și acest cos-metic poate fi întrebuințat și ziua. — Prețul 90 fl.

„Arăbă pertussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, cataru-lui, tusei măgărești la copii. — Prețul 1 cor. 80 fl.

Spirit „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 1-50 fl.

Spirit „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor 50 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru impe-decarea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, inculerii scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1-50 fl.

Vopsitor pentru păr:

in culoarea neagră, întunecată și brunăată deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr:

redă părului cărunț culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra ciumei de porci:

precum și in contra tuturor boalelor porcilor, cel mai excelent medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal pentru porci. — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl. O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru gălățe incetează perirea gălăților. — Prețul 1 cor.

Hypnonervin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervozității și a insomniei. Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SÁNDOR ZILAH. :- Vă păziți de imitații!!

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

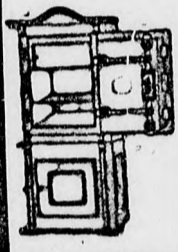
SOCIETATE ARAD, STR. ZRINYI PE ACȚIUNI NRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișele, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare totfelul de opuri, re-viste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invi-tări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebreale se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

Casă pentru bani și documente

sigure contra focului și hoților

Mo 1112

numai fabricate proprii de toate solurile și în orice mărime, gata în tot felul de executări în depozit, netede și în-doite, fără legături lungi prin urmare nici un sprijin pentru părgăhia hoților. Casse cu casete separate contra focului și Parquill în periferie casete pentru ma-tricule mici și mari. Prețuri moderate. Pentru biserică, comune și societăți etc. după în-volve și în rate. **GUSTAV MOESS, SIBIU,** Quergasse Nr. 3. Hechtgasse Nr. 4. Casse panțerate numai la comandă.

In atențiunea concetățenilor!

Marea Hală Centrală ARAD,

bulevardul József-főherczeg-ut numărul 1. Vie-à-vie cu palatul primăriei. (Palatul casei de păstrare „Victoria”)

e cel mai ieftin isvor de cumpărat obiecte de jucărie lucrăte artistic ar-ticole de porcelan, sticlă și obiecte p. economia de casă, mare asortiment de tășci pentru copii de școală, plăci pentru gramophon cu cântece româ-nești permanent în mare asortiment.

He 1259

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Arad, Weitzer János, palatul Minorităților.

Telefon 35. Telefon 35
Instalațiuni electrice cu prețuri foarte convenabile
Oferim on. public candelabre elegante cu prețuri moderate. Ținem la dispoziție prețurentul original al celor mai de seamă fabrici de candelabre. Exe-cuțăm totfelul de transformări de cande-labre, cea-ce aducem la cunoștință mai ales acelor ce-și schimbă locuința Tele-foane de casă, instalațiuni de sonerii electrice pentru camere. aranjamente și reparări; lampe electrice pentru busunar, ciucuri și prisme de sticlă; totfelul de articli și instrumente de luminație. Cu deosebită stimă

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD.

OLIVIU PASCU

inginer diplomat
Orăștie-Szászváros
Strada Berilului numărul 8.

Îndreptînd orice lucrări tehnice și anume: măsurări de pământ, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cât și desemnări de mape și schițe. Pregătește planuri și prelininare privitoare la-orice-fel de clădiri și alte lucrări, edifică vile, case de locuit, clădiri economice, plaoane și poduri de betonarmat, șoșele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apaducte, jilpe, etc. — Interesații sunt rugați a se adresa cu încredere firmei care cu plăcere le va sta la dispoziție!
(Pa 1051-52)

BALSAMUL FARMACISTULUI A. THIERRY

Are efect neîntrecut la boala de pământ și de piele moderatează căștural, încetează tusea împresurată cu dureri, încetează aprinderea de gât, răgușala și boala de gât, precum și fermitatea, durerea de stomac și colica. Vîndecă hemoroizii și boala genitală, curățește rînichi, deșteaptă pofta de mîncare și promovează mîncarea. Mîloc excelent contra durerilor de dinți, a dîșilor gîmpei, contra mirosului greu de gură, precum și contra tuturor boalelor de gură și dinți, răgușei, încetează mirosul greu provenit din gură sau stomac. Mîloc excelent contra limbricului lat. Vîndecă orice rană, locuri de rani, orbișul, beștele provenite din feribetel, buboale, urtorul. Are efect excelent contra durerilor de urechi.

Alten echter Balsam
aus der Schuttenberg-Abtei des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn

În cantitate mai mare de vânzare la drogherie Thalmayer és Seltz, Hochmeister, Szatmari și Radanovits, Teutverek în Budapesta, ori direct de la A. Thierry, farmacia la Ingerul pă-
In Arad de vânzare la farmacia Földes Kelenen și Sfantul Ștefan a lui Hehs Vilmos.

IN ATENȚIUNEA DOAMNELOR!

Pielea frumoasă a feței e condiția principală a frumuseții. Fiecare damă nutrește această dorință ferbinte, dar, regret, luându-se ele după reclamele alarmante, rămâne numai cu dorința. — Cea mai bună dovadă despre bunătatea unui articol este faptul că este el de răspândit. — Bunătatea neîntrecută a preparatelor dr.-lui Sihulsky o dovedește, afară de numeroasele scrisori de recunoștință, faptul că anual expediem în toate părțile țării și în Europa, dar și în Asia și America avem numeroși mușterii, cari comandă deodată sute de pachete, pentruca să facă economie cu cheltuielile de expediare.

Preparatul renumitului dr. Sihulsky nu conține materii vătămătoare; întrebuințarea acestui aparat îndepărtează

pistruele, petele, sgrăbunțele, lucirea feței și roșata feței.

Preparatele dr.-lui Sihulsky, și anume: alife pentru față, cremă de mătase, săpun, pudră de mătase, apă pentru față, sunt pentru întrebuințare de noapte și ziua.

!!! Feriți-vă de imitați! Preparatele adevărate sunt numai cele prăvăzute, pe țecle și pe împachetarea externă, cu fotografia și iscolitura dr.-lui Sihulsky!!!

Alife pentru față de dr. Sihulsky	... cor.	1.40 fl.
Săpun " " " "	... cor.	—70
Apă " " " "	... cor.	1.40 "
Cremă de mătase " " "	... cor.	1.20 "
Pudră " " " "	(în orice culoare)	1.20 "

Cosmeticul lui Puky pentru mâni, de mare trecere, și ca stare este unicul preparat, care chiar și mânilor celor mai neglijate le dă culoare albă ca zapada și redă pielei o finețe ca de catifea. Modul de întrebuințare se dă la fiecare sticlă.
Prețul 70 fl.

Pentru îngrijirea spiritului pentru păr „Capililor” care împiedecă căderea părului oferim rețeta pentru rețeta, rea părului și ca un adevărat nutreant al rădăcinii părului, împiedecă chella. — Modul de întrebuințare se dă la fiecare sticlă!
Prețul 1 cor 20 fl.

„Regenerator pentru păr” redă părului cărunț culoarea originală
Prețul 2 cor.

Comenzile peste 10 cor. se expediază franco.

Preparatele mai sunt de vânzare la:

Farmacia MEZEI și ALEXANDER în Kassa.

Scrieți adresa corectă. — Comenzile se expediază imediat.
Me 1236 Discreția e asigurată.

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 1-5

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobila, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

(Pa 553-55)

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simple sau după a capitalului, asigurări de pensione și de participare la câștig, asigurări de rezerve (copii), pentru serviciul militar, asigurări, pe spese de înmormântare.

Asigurări de accidente corporale,

contra infrației (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la sfînz anulul 1912.

Capitalul asigurat pe viață achitat	fl.	5.456.645 67
Starea asiguratilor cu sfînz anulul 1912 (foc)	"	5.458.689 43
Fonduri de întemeiere și de rezervă (viață)	"	133.667 241 —
	"	11.740.710 —
	"	1.603.400 —

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimiț și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunei, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

ILOR!

meșii. Fie-
luându-se
— Cea mai
ste el de răs-
Sihulsky
ă, faptul că
și în Asia
lată sute de
podiare.
nasterii vă-

cața feței.
entru față,
față, sunt

ai cele pro-
i isoalitura

ni.
”
”
”

se hucură
a atare este
culoare albă
intare se dá
rețul 70 fl.

edocă cede-
ui și ca un
ul de între-
cor. 20 fl.

2 cor.
franco.

Kassa.
imediat.

FRANZ SEEMANN
ceasornicar, prăvălie de oroloage
Sibiu-Nagyszeben, str. Turnului (Saggasse) 30.

Oferă on. public din localitate și provință prăvălia sa de
ceasuri și bijuterii,
unde pentru cele mai ieftine prețuri se pot procura ceasuri de buzunar, de părete și sculătoare precum și totfelul de bijuterii și inele de logodnă.
Reparaturile se execută cu specialitate.

Pentru ceasurile cumpărate și reparate la mine ofer garanție.
(Se 1588)

FUND. IN A. 1836. DISTINS LA NUMEROASE EXPOZIȚII.

Horn Lajos, APATIN (Bácska).
Liferantul armatei regale române. Cea mai veche fabrică de instrumente muzicale în Ungaria.

Oferă renumitele și excelentele specialități de instrumente muzicale, după sistemul vienez, și anume: instrumente de aramă, — de lemn, — de suflat, apoi excelente instrumente de lovit și — cu arcuș, precum și părți de ale acestor instrumente

Garantez pentru lucrare bună și conștiințoasă, și mai ales pentru sunet curat.

Violini de școală dela 6 cor. in sus, in orice preț. Asortiment foarte bogat în gramofone. — Condiții favorabile de platire. — Reparaturi se execută ieftin și cu specialitate. — Prețurent gratis. —

Correspondență în limbile maghiară, germană și sârbă.

(Ho 1882)

GEL MAI MARE MAGAZIN DE OROLOAGE ȘI BIJUTERII
LOSONCZY LAJOS clasornicar și bijutier.
ARAD, PIAȚA LIBERTĂȚII Nr-ul 1.

Țin în magazin oroloage pentru buzunar veritabile elvețiene, oroloage de părete cu sunet de clopot, oroloage moderne. Bijuterii de aur și argint. Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Serviciu prompt. Mare atelier de reparat.
Cu deosebită stimă
Losonczy Lajos
orologier și bijutier.

Sarkadi és Windisch
magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofone. — Reprezentanții în Ungaria de sud a mașinilor de scris „ROYAL”.

Vârșeț (Versecz), str. Deák-Ferencz 3.

Oferăm on. public bogat asortatul nostru magazin, condițiuni favorabile de platire chiar și în rate, pentru mașini dăm 6—10 ani garanție. Mare atelier specialist de reparare. Prețurent gratis și franco. La dorință mergem la fața locului. (Sa 1570)

TELEFON: 179. TELEFON: 179.

STERN S. FABRICĂ DE PLAPOME ȘI ALBITURI PENTRU PATURI
CLUJ (KOLOZSVÁR), strada Szentegyház-u. nrul 7

Atrage atențiunea on. public din loc și din provință asupra
fabricel de plapome și albituri p. paturi aranjată cu excelente puteri de muncă.
Execută plapome, matrațe, totfelul de albituri pentru paturi, din material excelent, in mod prompt și cu prețuri convenabile.
Primește spre transformare plapome și albituri vechi p. paturi.
Se 1219

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească crema americană, pudra americană și săpunul american, care depărtează de pe față și de pe mâni orice fel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate până acum.

Se capătă la:

Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița.
Prețul unui borcan de cremă americană 1 cor. Prețul pudrel americane 1-50 cor. Prețul săpunului american 1 cor. In contra durerii de dinți mai bune sunt picăturke americane. Prețul 1 cor.
(Co 1674)

INȘTIINȚARE.
Aducem la cunoștința on. public, că despărțământul nostru de covoare l-am predat domnului
JONÁS BERTALAN,
care-l va conduce și pe mai departe în localitățile noastre.

Iar, întreprinderea noastră de aranjamente moderne pentru birouri am amplificat-o. Acest nou despărțământ al nostru dela 1 MAIU m. se stă

în nouile noastre localități
din palatul MERBL (lângă prăvălia-Linoleum).

Ca reprezentanții principali în sudul Ungariei ai renumitelor mașini de scris „SMITH PREMIER” și „JERRY” și ai mobilelor americane pentru birouri, ținem în localitățile noastre
expoziție permanentă de mobile p. birouri și mașini de scris.
Cercetarea acestei expoziții nu obligă să cumpărați.

Considerând că atelierul nostru de reparări l-am mărit și l-am aranjat modern precum și în urma excelențelor conducători, suntem în măsură a satisface celor mai delicate pretențiuni în mod prompt și conștiințos. Rechișitele noastre americane sunt din calitate excelente, și se vând cu prețuri originale de fabrică. Primim și mai departe îngrijirea mașinilor de scris și reparări și orice comandă o executăm în modul cel mai culom și prompt. — Rog și pe mai departe binevoitorul spriljin suntem cu stimă:

Maitinszky Pál és Társa, Temesvár.
prima întreprindere de aranjamente moderne pentru birouri și stabiliment de mașini de scris „SMITH” din Ungaria-de-sud. Ma 129

„CORONA”

instituit de credit și economii, societate acționară în Bistrița.

Convocare.

Corona instituit de credit și economii societate acționară în Bistrița—Beszterce invită conform §§-ilor 19 și c. l. din statut pe domniile acționari la

a XI-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în Bistrița—Beszterce, Sâmbătă în 7 Martie 1914 st. n. la 10 ore a. m. în localul institutului Strada Spitalului Nr. 38 (în fața poștei).

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de reviziune pe anul 1913. Darea absolutoriului.
3. Stabilirea bilanțului anual. Impărțirea profitului curat, conform § 67 a. c. d.
4. Alegerea a 2 membrii în direcțiune pe 5 ani (1914—1918).
5. Propuneri statutare. Inchiderea adunării.

Bistrița—Beszterce, în 31 Ianuarie 1914

Direcțiunea.

Impărțirea profitului net de coroane 34.032'96.

a) 6% dividenda după capitalul societar	Cor. 18.000'—
b) fondului general de rezerve dotație	5.000'—
c) „ special „ „ „	3.667'—
d) „ de penziune	3.700'—
e) „ „ binefaceri	3.665'96
Total	Cor. 34.032'96

Active

Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1913

Pasive

111 Cassa — — — — —	32783 61	1 Capital acționar — — — — —	300000 —
139 Cambii { cu cavenți abscriși (C. 2567—) 640.960'37	1576721 37	98 Fond general de rezervă — — — — —	112.000'—
„ hipotecă — — — — — 935 761'—		87 Fond de penziuni — — — — —	16.300'—
132 Obligațiuni { cu cavenți — — — — — 17.786'04	23216 04	120 Fond de binefaceri — — — — —	50'—
„ hipotecă — — — — — 5 430'—		135 Fond special de rezervă (abscriși	433'—
107 Efecte și acțiuni — — — — —	129950 —	Cor. 2567'—)	
63 Imobiliile — — — — —	42188 87	134 Depuneri spre fructificare — — — — —	680722 61
94 Mobiliar — — — — —	4 544'92	138 Reescont — — — — —	511086 —
Amortizare — — — — —	4090 —	140 Cont-curent — — — — —	103708 67
		131 Imprumut pe Efecte — — — — —	29800 —
		108 Dividendă neridicată — — — — —	631 —
		118 Interese transitoare — — — — —	20185 65
		Profit net — — — — —	34032 96
	1808949 89		1808949 89

Contul Perdere & Profit

123 Interese: a) de depuneri — — — — —	31.754'—	127 Interese de escont — — — — —	123681 43
121 b) „ reescont — — — — —	36.748'56	141 „ „ credit fix — — — — —	1997 97
61 c) fond. gen. de rezervă — — — — —	3.000'—	128 „ „ efecte — — — — —	5051 29
62 d) de penziuni — — — — —	963'—	129 „ „ întârziere — — — — —	1516 21
136 e) de cont-curent — — — — —	6.279'15	103 Provizii — — — — —	12414 52
	78744 71	122 Provocări — — — — —	1341 82
126 Salare (direcțiunii, revizorilor, funcț.) — — — — —	11378 —		
137 Spese — — — — —	3838 28		
96 Chirie — — — — —	1350 —		
112 Contribuții: după depuneri — — — — —	3175'40		
com. erar. munic. — — — — —	9180'15		
compet. de timbru — — — — —	122'84		
	12478 39		
2 Marce de prezentă — — — — —	1000 —		
124 Porto — — — — —	1125 98		
133 Bani de cvartir — — — — —	1600 —		
25 Amortizări — — — — —	454 92		
Profit net — — — — —	34032 96		
	146003 24		146003 24

Bistrița, 1913 Decembrie 31.

Dr. Alexandru German m. p. Dr. Gavril Tripou m. p. Emil A. Chiffa m. p. Dumitru Baican m. p.
prezident. dir.-executiv. prim-contabil. casar.

DIRECȚIUNEA:

Gregoriu Pletosu m. p. Dr. Iulian Pop m. p. Sever Groze m. p. Dr. I. Făgărășan m. p. Vasile Bălan m. p.
vice-prezident. Elie Juga m. p. Constantin Flămând m. p. Dumitru Budușan m. p.

Subsemnatul comitet de revizie am examinat conturile de mai sus și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.
Bistrița, 1914 Februarie 7.

Iosif Lissat m. p. Gregoriu Rusu m. p. Nicolae Căciulă m. p. Vasile Borda m. p.
prezident.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA”, ARAD.